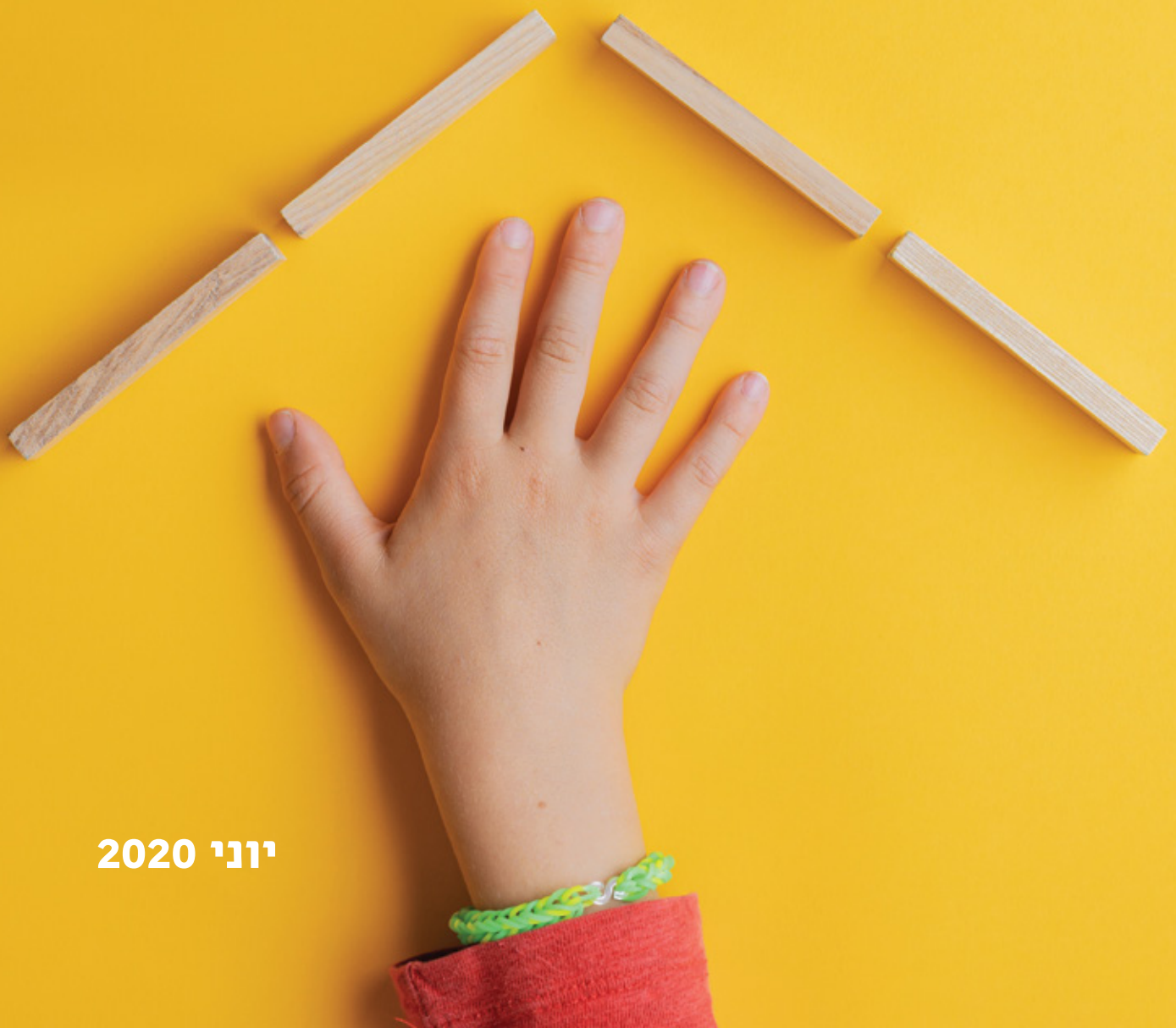

2019

דוח שנתי

עמותת בית לכל ילד

יוני 2020

דוח שנתי 2019 עמותת בית לכל ילד

יוני 2020

הפקה והוצאה לאור

עמותת בית לכל ילד

רח' יד חרוצים 4, ת"ד 53355, ירושלים

טלפון: 02-6333345 | פקס: 02-6719650

דוא"ל: office@bily.org.il | אתר: www.bily.org.il

כתיבה ועריכה

ד"ר חניטה קושר, מנהלת ידע ופיתוח,

עמותת בית לכל ילד

עריכת לשון

פנינה לוי

עיצוב גרפי

סטפני ורותי עיצוב

תוכן העניינים

6.....	דבר המנכ"לית
7.....	מבוא
8.....	פרק 1: עמותת בית לכל ילד - תמונת מבט כללית
15.....	פרק 2: מרכזי מיטל
25.....	פרק 3: מועדוניות לילדים בסיכון
34.....	פרק 4: מרכז החירום על שם שוסטרמן
44.....	פרק 5: בתי מעבר
54.....	פרק 6: השתלמויות והכשרות לאנשי מקצוע
56.....	השותפים שלנו

דבר המנכ"לית

החודש אני מסיימת את שנתי הראשונה כמנכ"לית עמותת "בית לכל ילד" העמותה החברתית המובילה בתחום הטיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה ובבני משפחותיהם.

בשנה זו התמודדנו עם מגוון אתגרים ופעלנו להתוות דרך של מצוינות מקצועית במטרה לספק מעטפת כוללת לילדים החיים במצבי מצוקה, סיכון וטראומה. אני רואה בעבודתי זו שליחות ציבורית ממדרגה ראשונה ומודה על הזכות שניתנה לי להוביל את העמותה.

אני גאה להציג לראשונה דוח סיכום פעילות העמותה לשנת 2019. הדוח מסכם תהליך מדידה ואיסוף נתונים שהתחלנו בעמותה בשנת 2019, במסגרתו כל המרכזים שהעמותה מפעילה אספו נתונים על אודות הילדים שמקבלים טיפול בעמותה. הדוח מציג את עיבוד הנתונים הללו ובכך מצייר את תמונת המצב העדכנית של פעילות העמותה. הצוות הניהולי בעמותה אסף במהלך שנת 2019 נתונים אודות הסיבות שהילדים הופנו בגין לטיפול בעמותה, המאפיינים של הילדים ושל הוריהם, הטיפולים והשירותים שהם קיבלו בעמותה ועוד.

דוח זה מצטרף למהלך אסטרטגי כולל של העמותה של ביסוס הידע שרכשה, פיתוח, כתיבתו והפצתו. אני מאמינה כי הידע חשוב הן לזיהוי המענים המקצועיים המתאימים לאוכלוסייה הנזקקת לשירותינו, והן להעמקת המומחיות המקצועית שלנו ולבניית אסטרטגיות מוצלחות למניעת אלימות ולטיפול בילדים נפגעי טראומה, התעללות והזנחה. זהו השלב הראשון במהלך רחב של פיתוח מחקרי הערכה ומדידה בעמותה. מחקרים נוספים הבוחנים את העשייה בעמותה יתפרסמו בהמשך שנה זו.

אני רוצה להודות לכל המנהלים והעובדים בעמותה שעמלו בחודשים האחרונים על איסוף הנתונים ודיווחם. זו גם הזדמנות להודות למנהלים, לעובדי העמותה ולמתנדבים על עבודתם המסורה והמחויבות העמוקה שלהם לעמותה, לילדים ולמשפחות המטופלות. תודתי והערכתי העמוקה נתונות לכולכם.

אני מבקשת להודות לשותפים שלנו, ובכלל זה למשרד הרווחה, למשרד החינוך ולרשויות המקומיות שאיתם אנו מפעילים את השירותים השונים.

אני מבקשת להודות גם לגיא צור, יושב ראש הוועד המנהל, על פעילותו החשובה לקידום העמותה ולכל חברי הוועד מנהל - פרופ' אשר בן אריה, מר מיכאל חן, גב' ענת שגב, גב' רות לובנטל, ד"ר אלי מלכה, ד"ר אבי רמות וגב' דורלי לבנסהארט - על הסיוע בפעילות העמותה לאורך השנה.

פעילות העמותה ואיכות הטיפול שאנו מעניקים תלויות במידה רבה גם בתרומות ובתמיכה של גופים חוץ ממשלתיים. אני מודה לקרנות ולגופים שתורמים לעמותה. תרומות אלו הן נדבך חשוב ביכולת של העמותה לספק שירותים באיכות גבוהה לילדים ולמשפחות.

לבסוף אני רוצה להביע את הוקרתי לכל הילדים וההורים אשר מקבלים את השירותים המגוונים שהעמותה מעניקה ושמים את מבטחם באנשי המקצוע שלנו. המפגש עם הילדים וההורים, ההזדמנות להושיט להם יד והקשר שנוצר איתם הם המנוע שמאפשר לנו להמשיך בעבודה חשובה זו.

בכבוד רב

יעל שטרן-גורדון
מנכ"לית העמותה

זהו דוח הנתונים הראשון שעמותת בית לכל ילד מפיקה השנה, ומטרתו היא להציג תמונת מצב עדכנית של פעילות העמותה בשנת 2019. הדוח מתבסס על איסוף שיטתי של נתונים כמותיים שנערך במשך כמה חודשים בכל אחד מהמרכזים והשירותים של העמותה. איסוף נתונים זה הוא חלק ממהלך כולל של הערכה ומדידה שהעמותה מבקשת לקדם בכלל הפעילות שלה. מהלך זה נועד לסייע לעמותה לעקוב אחר מספר הילדים והמשפחות המקבלות שירותים בעמותה, מאפייניהם ומצבם, וכן לנטר את אופי השירותים ואת סוג השירותים שהעמותה מעניקה. השאיפה היא כי איסוף הנתונים והפקת הדוח ייעשו פעם בשנה בכל שנה.

הדוח מורכב משישה פרקים: פרק 1 מציג תמונת מבט כוללת על העמותה - השירותים שהיא מפעילה, הפריסה הגאוגרפית שלה והמבנה הארגוני שלה, וכן נתונים כוללים של הילדים שקיבלו שירותים בעמותה. הפרקים האחרים מציגים את השירותים של העמותה: פרק 2 - מרכזי מיטל לטיפול בפגיעות מיניות בילדים, פרק 3 - המועדוניות לילדים בסיכון, פרק 4 - מרכז החירום על שם שוסטרמן, פרק 5 - בתי המעבר ופרק 6 - ההשתלמויות וההכשרות לאנשי המקצוע. בכל פרק מוצגים הנתונים לשנת 2019.

הנתונים המוצגים בדוח הם נתונים תיאוריים המאפשרים לנו לצייר תמונת מצב כוללת של מספר הילדים שטופלו בעמותה, המאפיינים שלהם, סוג השירותים שהם קיבלו בעמותה, הזמן שטופלו בעמותה והמקומות שהופנו אליהם לאחר מכן. בצד חשיבותם של נתונים אלו יש לציין שתי מגבלות שלהם: ראשית, לא עלה בידנו בשנה זו להציג נתונים על אודות הטיב והאיכות של הטיפול הניתן בעמותה מבחינת שיפור מצב הילדים והוריהם; שנית, הנתונים הם אובייקטיביים ואינם כוללים את נתוני שביעות הרצון של מקבלי השירות - הילדים וההורים. שאיפתנו היא כי בשנה הבאה יוצגו נתונים מעמיקים יותר שיכללו גם את מדדים אלה. ובכל זאת יכולתה של העמותה להציג בפעם הראשונה תמונת מבט סטטיסטית כוללת על פעילותה חשובה ומאפשרת להתבונן על פעילותה במבט-על.

1

עמותת בית לכל ילד - תמונת מבט כללית

בית לכל ילד היא עמותת חברתית בולטת בישראל בטיפול בילדים במצבי מצוקה וטראומה ובמשפחותיהם. העמותה מומחית במניעת אלימות ובטיפול בהתעללות בילדים ורואה את שליחותה בקידום רווחתם ושלומם של ילדים בישראל. בית לכל ילד היא עמותה ותיקה, והיא פועלת למענם של ילדים נפגעי התעללות והזנחה עשורים רבים. העמותה נוסדה בשנת 1975 ובשנת 2010 התמזגה עם עמותת "תקומת אריה" שפעלה בתחומים דומים.

בכל שנה מטופלים בעמותה מאות ילדים ומשפחות. השירותים והתוכניות של העמותה נועדו לטפל במצבי התעללות והזנחה מסוגים שונים, והם כוללים מסגרות טיפול חוץ ביתיות לילדים המורחקים מביתם ומגוון תוכניות טיפול בקהילה. נוסף על כך העמותה מכשירה אנשי טיפול וחינוך בקורסים ובהשתלמויות במגוון נושאים בתחום מומחיותה. העמותה מפעילה שירותים ומסגרות בפיקוח ובשיתוף עם משרדי ממשלה, ובכלל זה משרד הרווחה, משרד החינוך ומשרד הבריאות, עם רשויות מקומיות וכן עם גורמים נוספים בקהילה שעניינם טיפול בילדים ובמשפחותיהם. העמותה מפעילה גם תוכניות ושירותים ייחודיים ביוזמתה.

לעמותה ועד מנהל פעיל, ובו שמונה חברי ועד - אנשי מקצוע ואנשי עסקים בכירים בעלי ידע וניסיון בתחום החברתי והעסקי, המהווים את המנהיגות ההתנדבותית של העמותה ועם מנכ"לית העמותה מנהלים את פעילותה.

מבנה העמותה

ייחודיותה של עמותת בית לכל ילד הוא בהפעלת רצף של שירותים וטיפולים לילדים במצבי סיכון ומצוקה החמורים והקשים ביותר, ובכללם טיפול במסגרות בקהילה, טיפול במסגרות שהייה יומיות וטיפול במסגרות השמה חוץ ביתיות.

שירותים בקהילה

מרכזי מיטל לטיפול בפגיעות מיניות בילדים - בשנת 2019 הפעילה העמותה חמישה מרכזים לטיפול בפגיעות מיניות בילדים (ירושלים, אשדוד, פתח תקווה, ביתר עלית ולוד), זאת מתוך תשעה עשר מרכזים המופעלים ברחבי הארץ. המרכזים מטפלים הן בילדים שנפגעו מינית והן בילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת ושלא מתנהל בעניינם הליך פלילי. המרכזים פועלים בפיקוח ובשיתוף פעולה של משרד הרווחה.

היחידה הטיפולית-ייעוצית על שם שוסטרמן - היחידה הטיפולית-ייעוצית פועלת לצד מרכז החירום על שם שוסטרמן. היחידה מטפלת באופן מרפאתי בילדים ובהורים במצבים של פגיעה, טראומה קשה וחוסר תפקוד מתמשך של ההורים. ילדים אלו אינם זקוקים להוצאה דחופה מהבית, והטיפול במרכז זה הוא לא פעם אלטרנטיבה טיפולית אחרונה לפני הוצאתם של הילדים למסגרת השמה חוץ ביתית. המרכז פועל בפיקוח ובשיתוף פעולה של משרד הרווחה.

מועדוניות לילדים בסיכון - בשנת הלימודים תש"ף הפעילה העמותה ארבע עשרה מועדוניות ברחבי ירושלים: עשר מהן פעלו במערב ירושלים וחמש במזרח ירושלים. מועדוניות הן מסגרות שהייה יומיות לילדים במצבי סיכון ומצוקה. מדובר במסגרות טיפוליות-חינוכיות קבוצתיות משלימות הפועלות לאחר שעות הלימודים ארבעה או חמישה ימים בשבוע. מטרת-העל של המועדוניות היא למנוע הוצאת ילדים מביתם תוך מתן טיפול מאומץ בקהילה ומילוי הצרכים אשר אינם נענים במסגרת המשפחה. המועדוניות פועלות בשיתוף פעולה ובפיקוח של עיריית ירושלים, משרד הרווחה ומשרד החינוך.

שירותי השמה חוץ ביתיים

בתי מעבר - בתי המעבר הם שירות השמה חוץ ביתי ייחודי לילדים בגיל הרך וילדים צעירים (שנתיים עד עשר שנים) שנמצאים במצבי משבר חמורים, סובלים מטרומות מתמשכות ומורכבות והוצאו מביתם בשל מצבים קשים של התעללות, הזנחה ונטישה. בתי המעבר הם מסגרות ביניים זמניות לצורך אבחון, טיפול וגיבוש המלצות להמשך. בישראל פעלו בשנת 2019 שלושה בתי מעבר - בית שרמן ורעים בירושלים והבית של שרי בבאר שבע. את כולם הפעילה עמותת בית לכל ילד, בפיקוח ובשיתוף פעולה של משרד הרווחה.

מרכז החירום על שם שוסטרמן - מרכז החירום נותן מענה לילדים אשר סבלו מהתעללות ומהזנחה במשפחתם ונתונים במצבי סיכון וסכנה. המרכז קולט ילדים מהגיל הרך עד גיל ארבע עשרה אשר הוצאו מביתם בצו בית משפט בשל התעללות וסיכון וזקוקים להגנה דחופה. הילדים מועברים למרכז לצורך אבחון מקיף ומעמיק ולצורך טיפול זמני-מעברי עד שתיבנה עבורם תוכנית טיפול קבועה. הילדים חיים ולומדים במרכז בתנאי פנימייה. המרכז פועל בפיקוח ובשיתוף פעולה של משרד הרווחה.

תוכניות ופרויקטים ייחודיים

תוכנית "חמלה" - תוכנית "חמלה" היא תוכנית התערבות טיפולית-חינוכית קבוצתית להורים המתקשים בתפקוד ההורי ומיועדת בעיקר להורים הפוגעים בילדיהם פגיעה פיזית ורגשית. מטרת התוכנית היא לשפר את היכולות ההוריות שלהם ועל ידי כך להביא לידי הפסקת הפגיעה בילדים. כמו כן, על בסיס תוכנית זו פותחה תוכנית נוספת - "נתיבים" - תוכנית הכשרה ייחודית קבוצתית לאנשי מקצוע מתחום החינוך והטיפול שעובדים עם ילדים צעירים. מטרת התוכנית היא להקנות לאנשי המקצוע ידע וכלים להתמודדות עם מצבי משבר בקרב ילדים, ובכלל זה התפרצויות והתקפי זעם מילוליים ופיזיים.

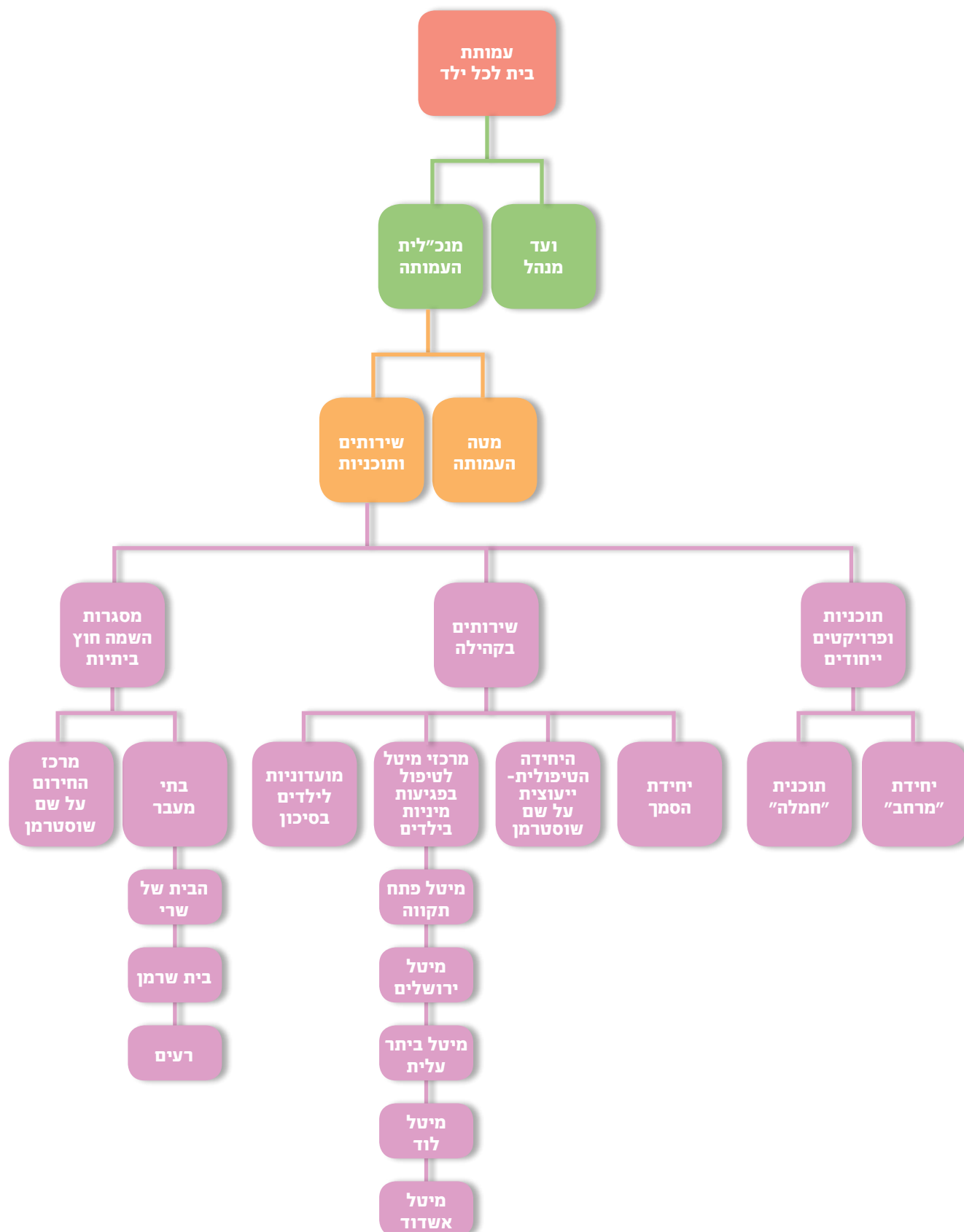
יחידת "מרחב" - יחידת מרחב היוותה מרכז טיפולי רב-תחומי שסיפק תחת קורת גג אחת אבחון, טיפול וייעוץ לילדים ולמשפחותיהם במגוון נושאים הנוגעים להורות ולהתפתחות תקינה של הילד. היחידה התמחתה בטיפול בילדים במצבי טראומה ומשבר ובילדים שיש להם קשיים התנהגותיים ורגשיים המשפיעים על תפקודם במשפחה, בלימודים ובחברה. היחידה נסגרה בסוף שנת 2019.

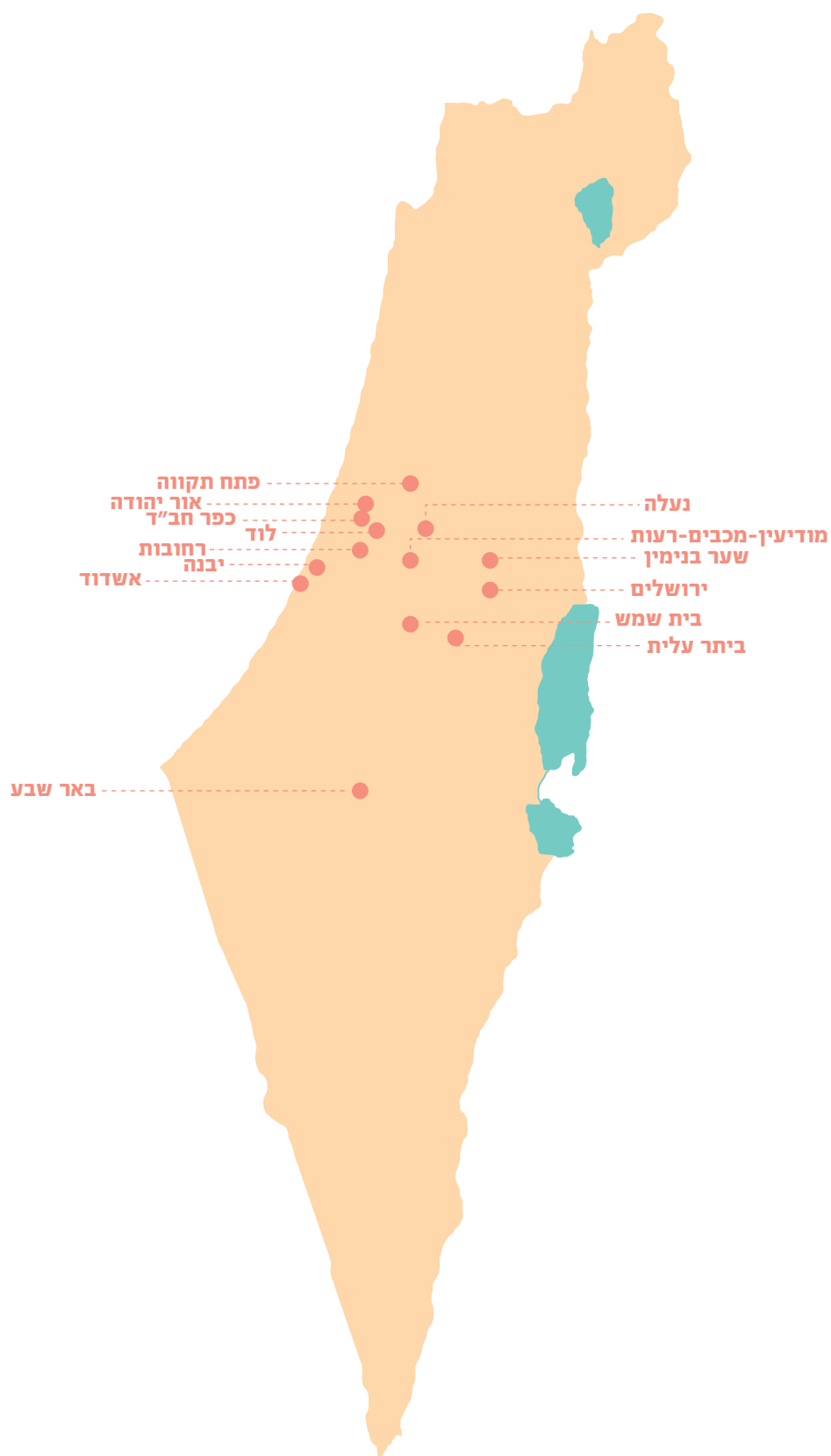
יחידת הסמך - העמותה הפעילה בשנת 2019 מערך של עובדים סמך-מקצועיים, שפעלו במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות. העובדים הסמך-מקצועיים משפרים את איכות הטיפול הניתן לאוכלוסיות הנזקקות על ידי עזרה והדרכה במילוי משימות מוגדרות, ובכללן סיוע שיקומי, טיפוח אישי, טיפול אישי ועוד. תפקיד זה הוא חוליה חשובה בטיפול באוכלוסיות במצוקה, והוכח כי הוא משפר את אורח חייהם של יחידים ומשפחות בביתם ובקשריהם עם קהילתם. הפרויקט פעל בפיקוח ובשיתוף של עיריית ירושלים ומשרד הרווחה. הפעילות של יחידת הסמך הופסקה בפברואר 2020.

מבנה העמותה

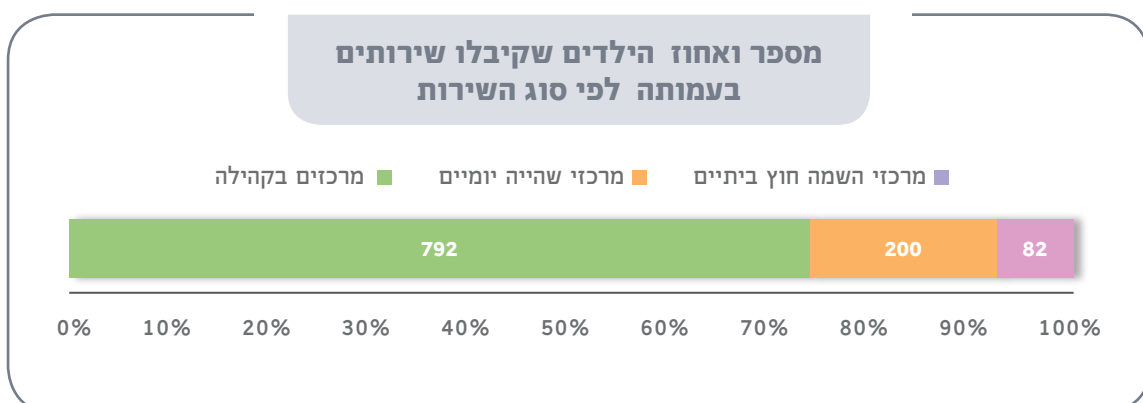
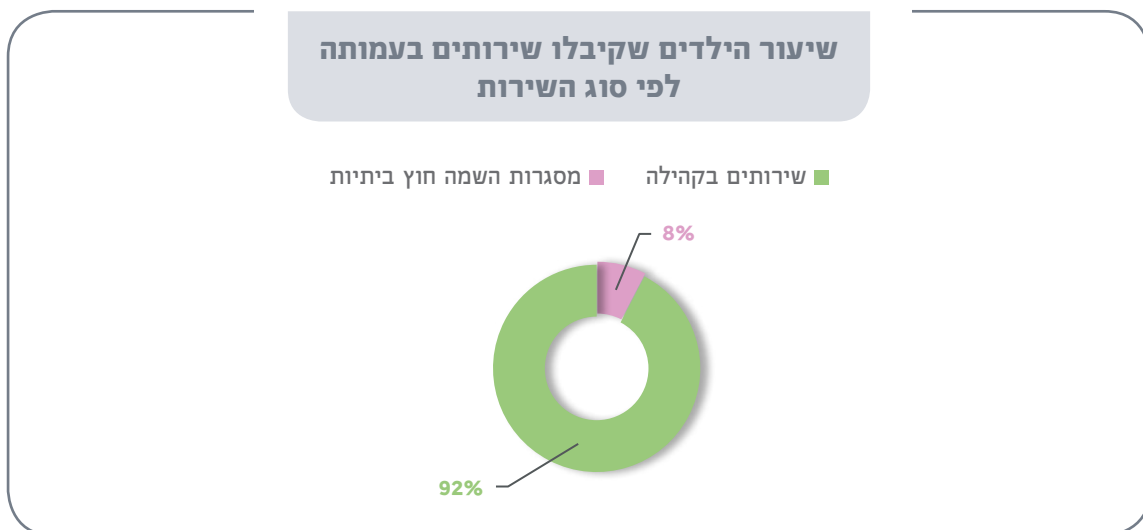
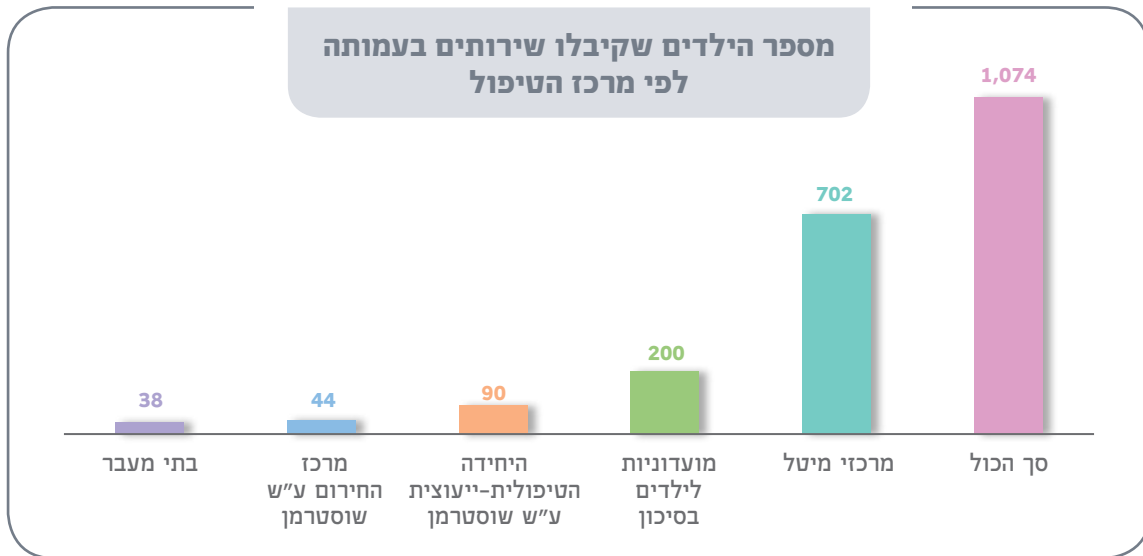

פריסה גאוגרפית

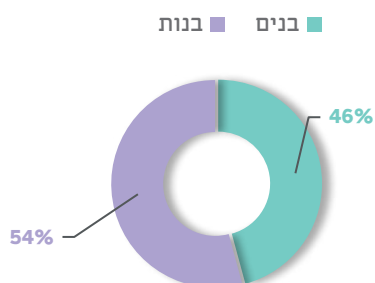
נתונים על הילדים והמשפחות המטופלים בעמותה

בשנת 2019 טופלו בעמותה כ-1,000 ילדים ומשפחותיהם. הגרפים שלהלן מציגים את מספר הילדים שטופלו בכל מסגרת ואת מספר הילדים שטופלו בעמותה לפי טיפול בקהילה לעומת טיפול בהשמה חוץ ביתית.

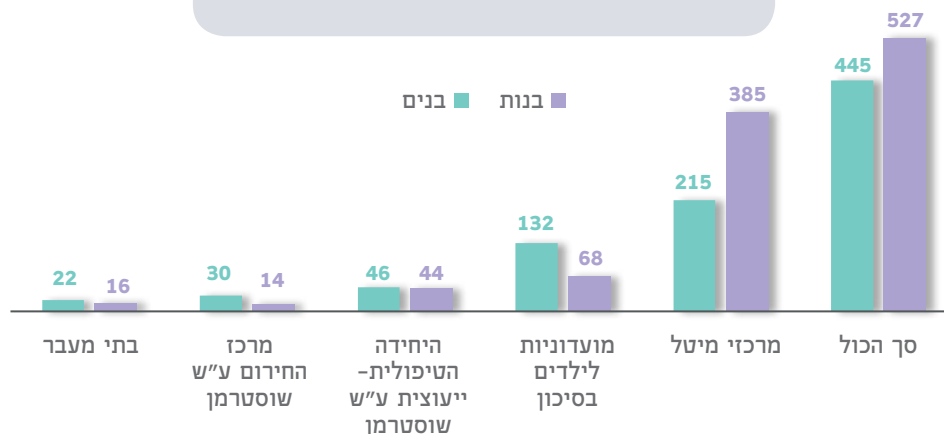

מרבית הילדים שטופלו בעמותה היו בנות. היחס בין מספר הבנים למספר הבנות משתנה לפי סוג המסגרת: במרכזי מיטל היו יותר בנות מטופלות לעומת בנים, ולעומת זאת המועדוניות טיפלו ביותר בנים.

שיעור הילדים שטופלו בעמותה לפי מגדר

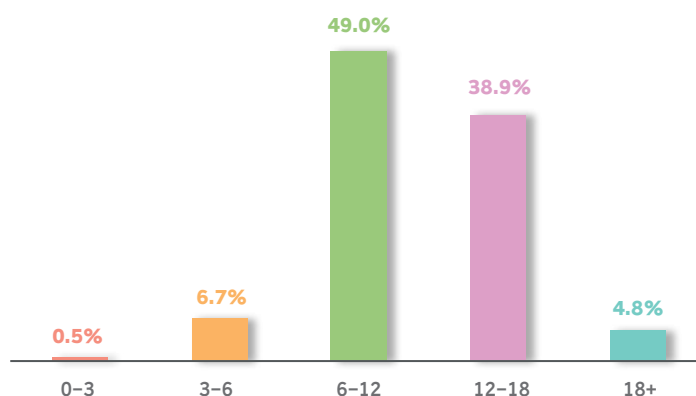

מספר הילדים לפי מגדר ומרכז

בגרף שלהלן מוצגת התפלגות הגילים של הילדים שקיבלו שירות בעמותה. ניתן לראות כי מרבית הילדים שקיבלו שירות בעמותה היו בני 6 עד 12.

קבוצות הגיל של הילדים שטופלו בעמותה (אחוזים)

הטבלה שלהלן מרכזת את הסיבות שבגינן הופנו הילדים לטיפול במסגרות ובשירותים של העמותה. ניתן לראות כי פגיעות מיניות בילדים הן סיבת ההפניה השכיחה ביותר לטיפול בעמותה, והסיבות אחריות הן קשיים בתפקוד ההורי והזנחה בתוך המשפחה.

סיבת ההפניה	מספרים	אחוזים
פגיעה/התעללות מינית בילד	596	55.5%
התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת של הילד	159	14.8%
קשיים בתפקוד הורי	150	14.0%
הזנחה קשה ומתמשכת (פיזית ורגשית)	97	9.0%
התנהגויות סיכון או בעיות התנהגות/רגשיות של הילד	63	5.9%
עוני ומצוקה כלכלית	60	5.6%
מצב נפשי של ההורה	38	3.5%
אלימות פיזית של ההורה כלפי הילד	37	3.4%
סכסוך גירושין בעצימות גבוהה	35	3.3%
חשיפה לאלימות בין ההורים	34	3.2%
התמכרות של ההורה	14	1.3%
נטישה של הורה או בקשה של ההורה להוצאת הילד מהבית	12	1.1%
התעללות רגשית בילד	11	1.0%
עבריינות וזנות (של ההורה)	7	0.7%
מוות של הורה	5	0.5%
אחר	40	3.7%

מרכזי מיטל

מרכזי מיטל הם מרכזים טיפוליים המיועדים לטיפול בפגיעות מיניות בילדים ובמשפחותיהם. המרכזים מעניקים טיפול לילדים נפגעי תקיפה מינית ולילדים בעלי התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת.

טיפול בילדים נפגעים – המרכזים מעניקים טיפול רגשי לילדים עד גיל 18 שנפגעו פגיעה מינית בתוך המשפחה ומחוצה לה וכן להוריהם, וזאת על מנת לסייע בהתמודדות עם הפגיעה והשפעותיה.

טיפול בילדים בעלי התנהגות מינית שאינה מותאמת או פוגעת – מרכזי מיטל מספקים מענה טיפולי גם לילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת. המרכזים מטפלים בשני סוגים של ילדים: (1) ילדים מתחת לגיל 12 (מתחת לגיל האחריות הפלילית) שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת; (2) ילדים מעל גיל 12 שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת ושמסיבות שונות לא מתנהל הליך פלילי בעניינם. לדוגמה, ילדים שהמקרה שלהם קיבל פטור מדיווח למשטרה במסגרת ועדות הפטור של חובת הדיווח.

את הטיפולים במרכזים מעניקים בעלי מקצוע מתחומי הטיפול השונים – פסיכולוגים קליניים, עובדים סוציאליים, קרימינולוגים קליניים ומטפלים בהבעה ויצירה – כולם עוברים הכשרה מיוחדת לטיפול בפגיעות מיניות בילדים.

עמותת בית לכל ילד מפעילה חמישה מרכזי טיפול ברחבי הארץ: בירושלים, בביתר עלית, באשדוד, בפתח תקווה ובלוד. כל המרכזים אזוריים, ויש להם שלוחות ביישובים סביבם כדי להנגיש במידת האפשר את השירות לאוכלוסייה. מרכז מיטל בביתר עלית הוא למעשה, על פי משרד הרווחה, שלוחה של המרכז בירושלים. עם זאת עמותת בית לכל ילד החליטה ששלוחה זו תהיה מרכז בפני עצמו כדי לפתח שירות יעיל ומותאם לחברה החרדית.

המרכזים פועלים במימון משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים ובפיקוחו, והם מעניקים שירות ברמה המקצועית הגבוהה ביותר וללא תשלום.

הפריסה של מרכזי מיטל

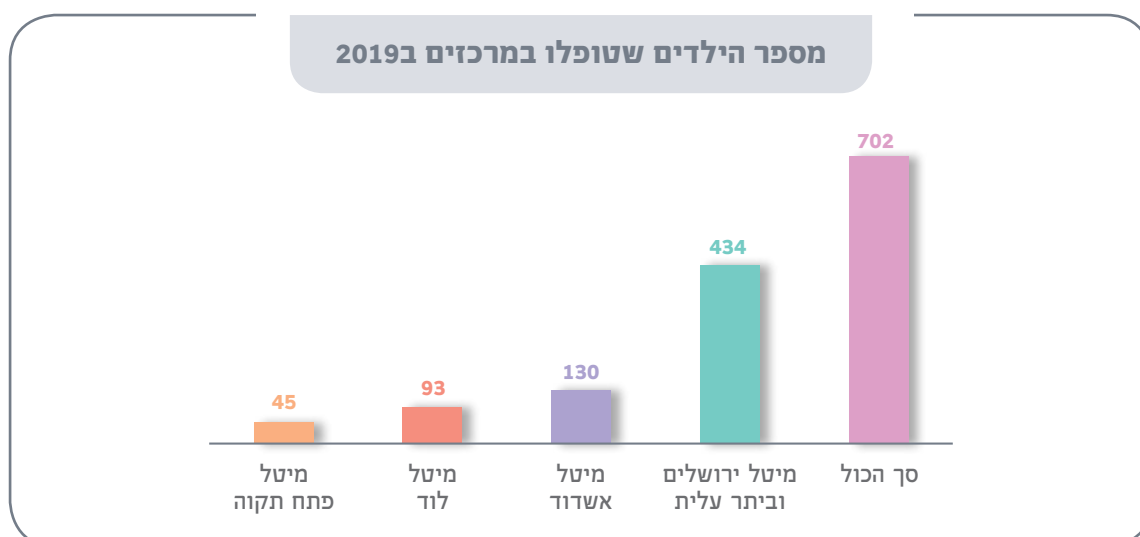
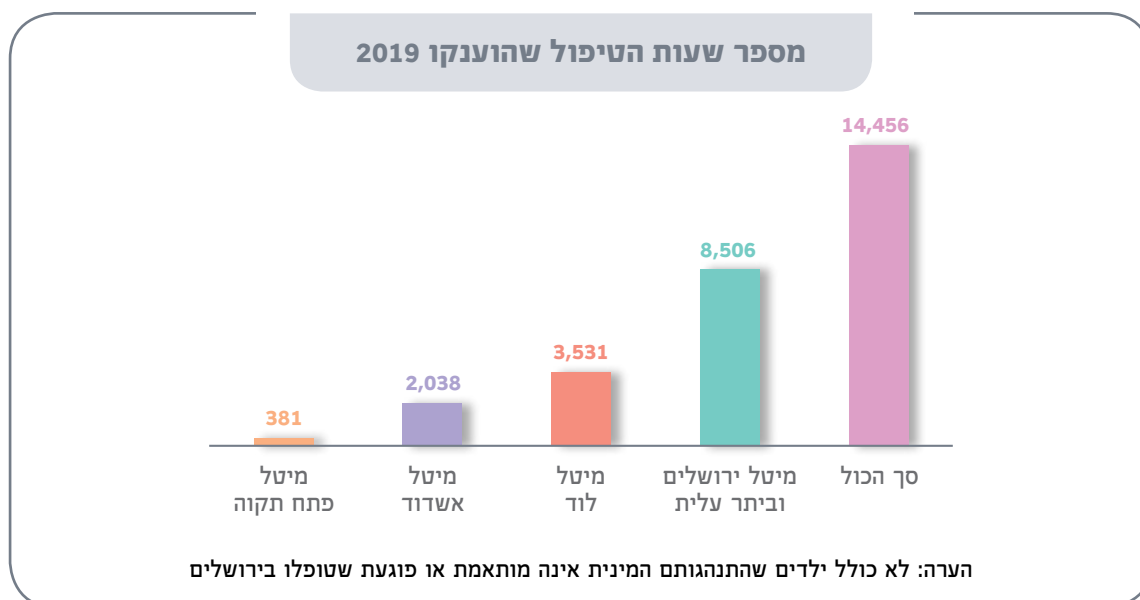
אזורי פעילות	שלוחות	
ירושלים וסביבותיה	צפון ירושלים (הר הצופים), דרום ירושלים (תלפיות), שער בנימין, נעלה, בית שמש	ירושלים
גוש עציון והסביבה	ביתר עלית	ביתר עלית
ראש העין, קרית אונו, גבעת שמואל, גני תקווה, סביון, בית אריה ואלקנה	פתח תקווה	פתח תקווה
אשדוד, רחובות, יבנה	אשדוד, רחובות, יבנה	אשדוד
לוד, רמלה, מודיעין-מכבים-רעות, מועצה מקומית שדות דן, מועצה מקומית חבל מודיעין, שוהם, אור יהודה ויהוד	לוד, מודיעין-מכבים-רעות, אור יהודה, כפר חב"ד	לוד

נתונים

להלן מובאים הנתונים של הילדים שטופלו במרכזי מיטל בשנת 2019. יש לשים לב שמרכז מיטל בלוד עבר לפעול במסגרת עמותת בית לכל ילד רק בספטמבר 2019. מרכז מיטל באשדוד החל לפעול במסגרת המרכז של משרד הרווחה רק בספטמבר 2019 ועד אז פעל באופן פרטי במסגרת העמותה. מרכז מיטל בפתח תקווה החל לפעול בחודש יוני 2019.

חשוב להדגיש כי לפני כשנה וחצי החליט משרד הרווחה לכלול באופן גורף את הטיפול בילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת במרכזים לטיפול בפגיעות מיניות בילדים, ועד אז טופלו ילדים אלו במרכזים טיפוליים שונים שלא פעלו בהכרח בפיקוח משרד הרווחה. באשר ליחידה לטיפול בהתנהגויות מיניות לא מותאמות ופוגעות בירושלים, היא פעלה באופן נפרד ממיטל בירושלים והתאחדה עם מיטל בירושלים רק בעת האחרונה. לפיכך מלבד נתון הסך הכול הנתונים המוצגים אינם כוללים את הילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת ושטופלו בירושלים. נוסף על כך הנתונים של מיטל בירושלים ומיטל ביתר עלית מוצגים יחד. העמותה נערכת לאיסוף נתונים נפרד ולהצגת הנתונים הייחודיים של ביתר עלית בשנת 2020.

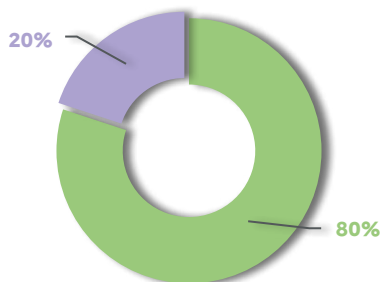
בשנת 2019 טופלו במרכזי מיטל 702 ילדים. בשנת 2019 ניתנו 14,456 שעות טיפול במרכזים. עם שעות אלו לא נמנו שעות הטיפול בילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת בירושלים. להלן התפלגות השעות הטיפוליות ומספר הילדים המטופלים בכל מרכז.

מרבית הילדים שקיבלו טיפול במרכזי מיטל טופלו בגין פגיעה מינית שעברו (כ 80%), כחמישית מהילדים טופלו בשל התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת (562 ילדים לעומת 140 ילדים בהתאמה).

פוגעים לעומת נפגעים - סך הכול (אחוזים)

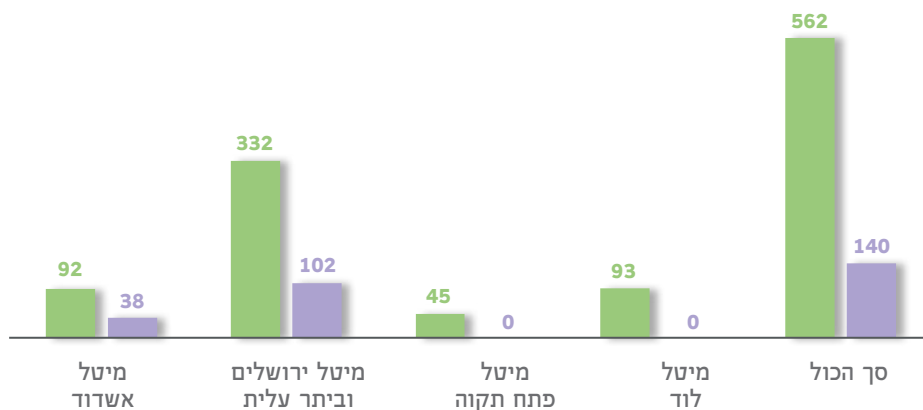
■ ילדים שטופלו בגין פגיעה מינית שעברו ■ ילדים שטופלו בגין התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת שלהם

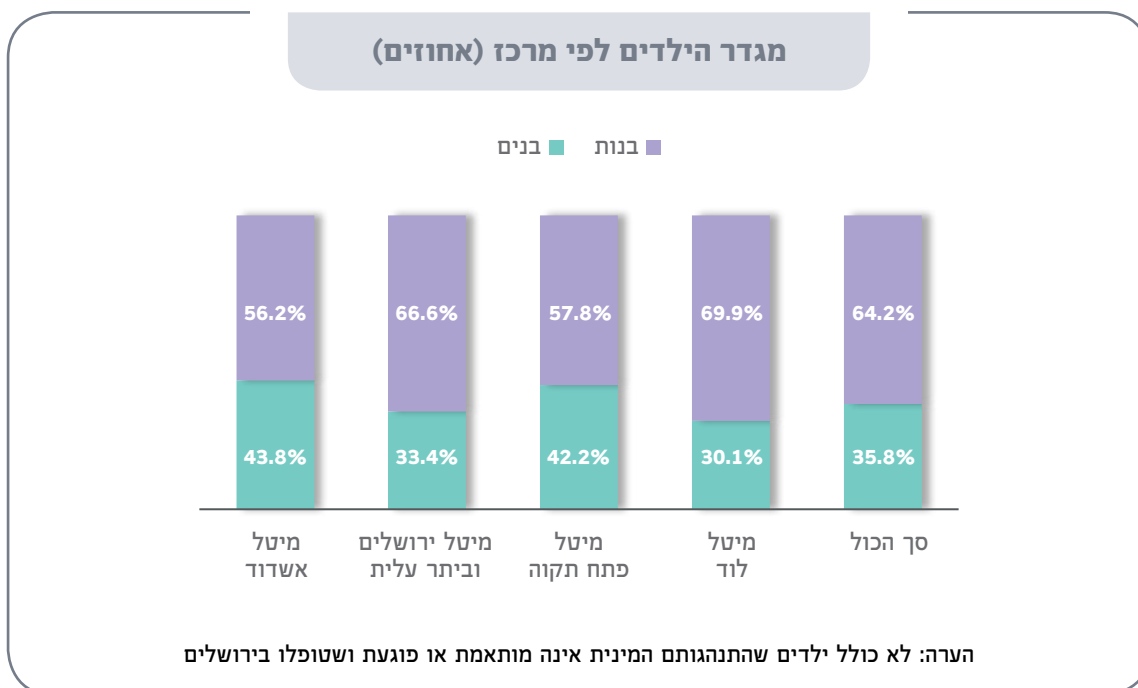
הגרף שלהלן מציג את מספרי הילדים המטופלים בכל מרכז בהתפלגות לילדים נפגעי תקיפה מינית ולילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת. כפי שניתן לראות, ב-2019 ילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת טופלו רק בירושלים ובאשדוד. המרכזים בפתח תקווה ובלוד החלו לטפל בילדים אלו רק בשנת 2020.

נפגעים לעומת פוגעים לפי מרכז (מספרים)

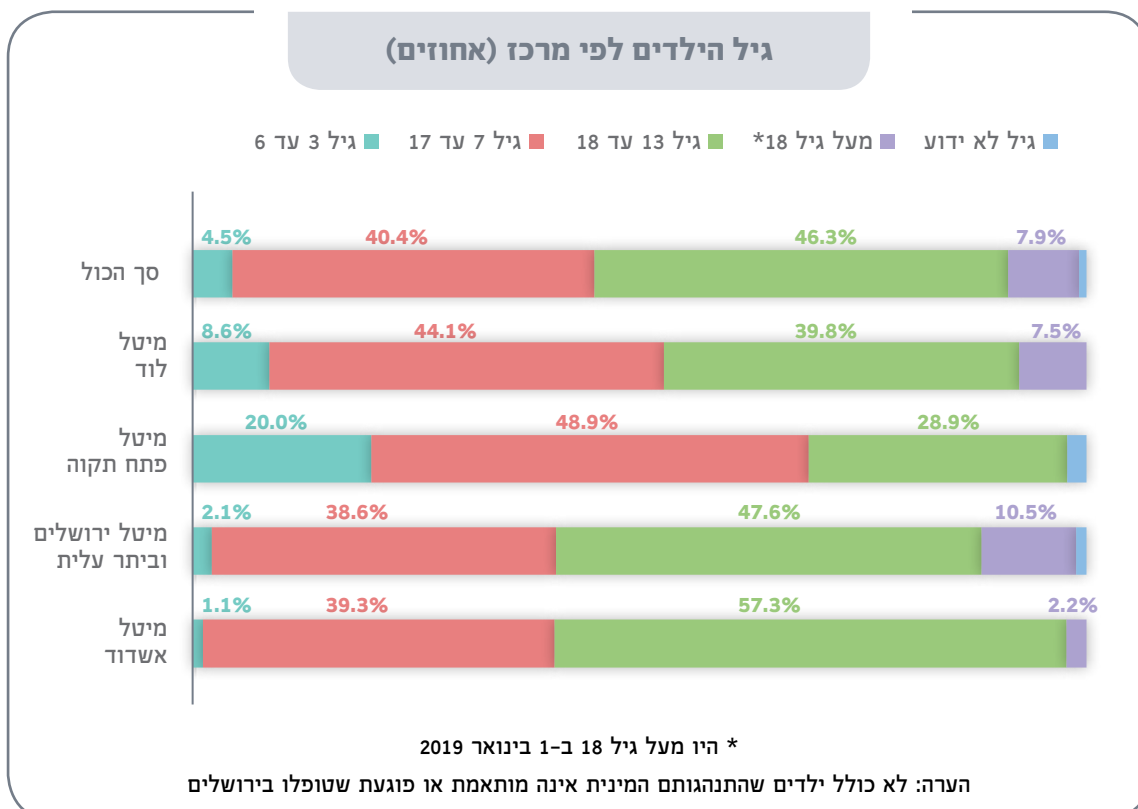
■ ילדים שטופלו בגין פגיעה מינית שעברו ■ ילדים שטופלו בגין התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת שלהם

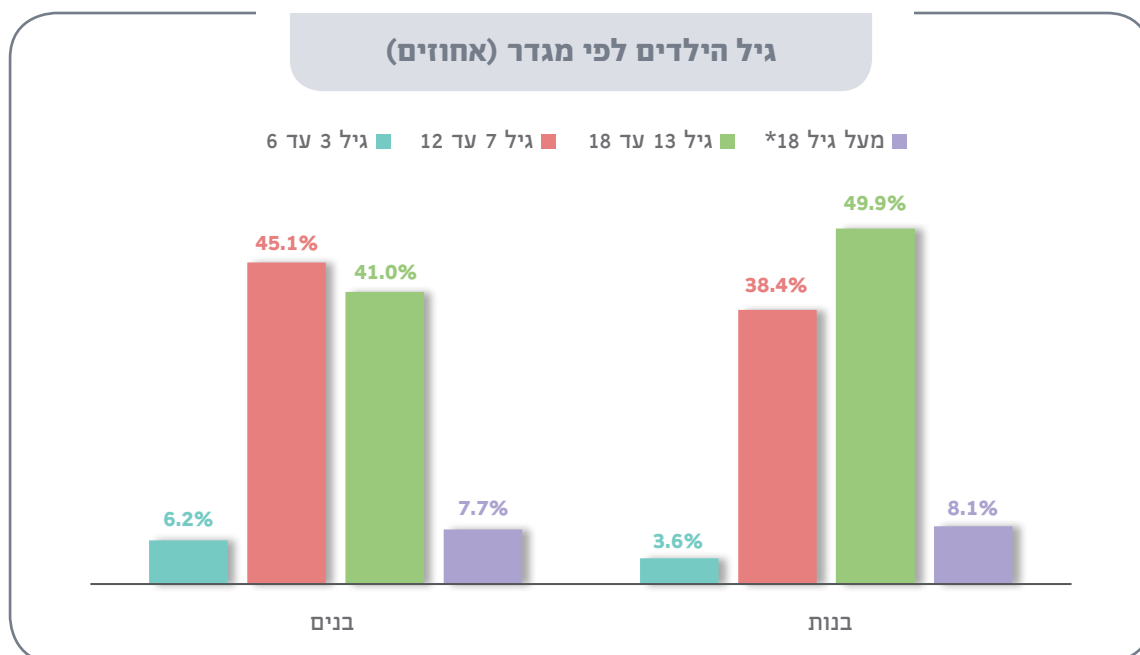
ניתן לראות כי שני שלישים מהילדים המטופלים במרכזים הם בנות ושליש מהם הם בנים. להלן התפלגות הילדים המטופלים במרכזים לפי מגדר ומרכז.

כמעט מחצית מהילדים המטופלים במרכזים הם בני 13 עד 18, כ-40% הם ילדים בני 7 עד 12. חלק קטן מהילדים בני 3 עד 6. המרכזים אינם מטפלים בילדים מעל גיל 18, אלא באישור חריג של משרד הרווחה ובמצבים שבהם נדרש להאריך את הטיפול בילדים שהחלו את הטיפול כאשר היו בני פחות מ-18, ומכאן השיעור הנמוך של ילדים אלו בכלל הילדים המטופלים.

בגרף שלהלן מוצגת ההתפלגות המשולבת של גיל הילדים והמגדר שלהם, וניתן לראות כי התפלגות הגילים זהה למדי בשתי קבוצות המגדר.

נתונים ביחס לילדים שנפגעו מינית

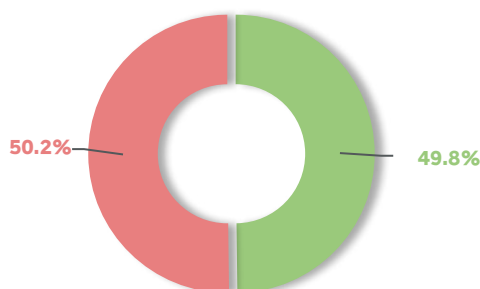
הגרף שלהלן מציג את קרבת הפוגע לילד שנפגע מינית. האחוזים הם מכלל הילדים הנפגעים (562 ילדים). בכמעט רבע מהילדים הנפגעים פגע אדם מוכר מחוץ למשפחה, ועוד בכחמישית פגעו אחים. בחלק קטן מהילדים המטופלים במרכזים פגעו ההורים שלהם. ברבע מהמקרים הפוגע אינו ידוע.

פילוח נוסף של הנתונים מלמד כי כמחצית מהמקרים היו מקרים שבהם ילדים נפגעו על ידי אדם מחוץ למשפחה וכמחצית מהמקרים היו מקרים שבהם ילדים נפגעו על ידי אדם בתוך המשפחה.

פגיעות בתוך המשפחה לעומת פגיעות מחוץ למשפחה (אחוזים)

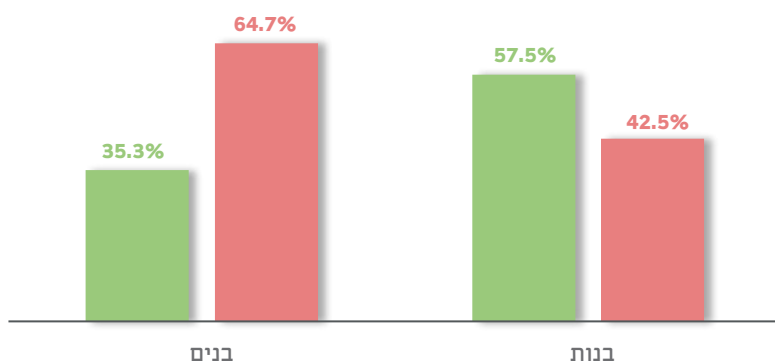
■ פגיעה בתוך המשפחה ■ פגיעה מחוץ למשפחה

הגרף שלהלן מציג את קרבת הפוגע לילד שנפגע לפי המגדר של הילד. ניתן לראות כי בנים נפגעו יותר מאדם מחוץ למשפחה ואילו בנות נפגעו יותר מאדם בתוך המשפחה.

פגיעות בתוך המשפחה לעומת פגיעות מחוץ למשפחה לפי מגדר (אחוזים)

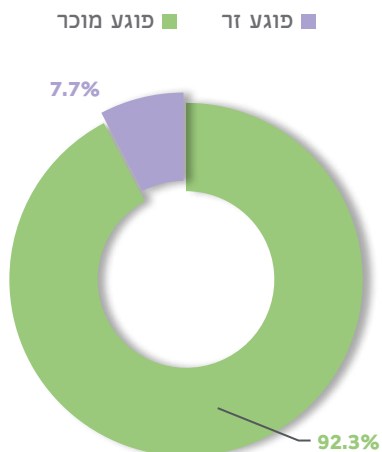
■ פגיעה בתוך המשפחה ■ פגיעה מחוץ למשפחה

הערה: חושב מתוך סך המקרים שבהם קרבת הפוגע לילד הייתה ידועה, סך הכול 480 מקרים

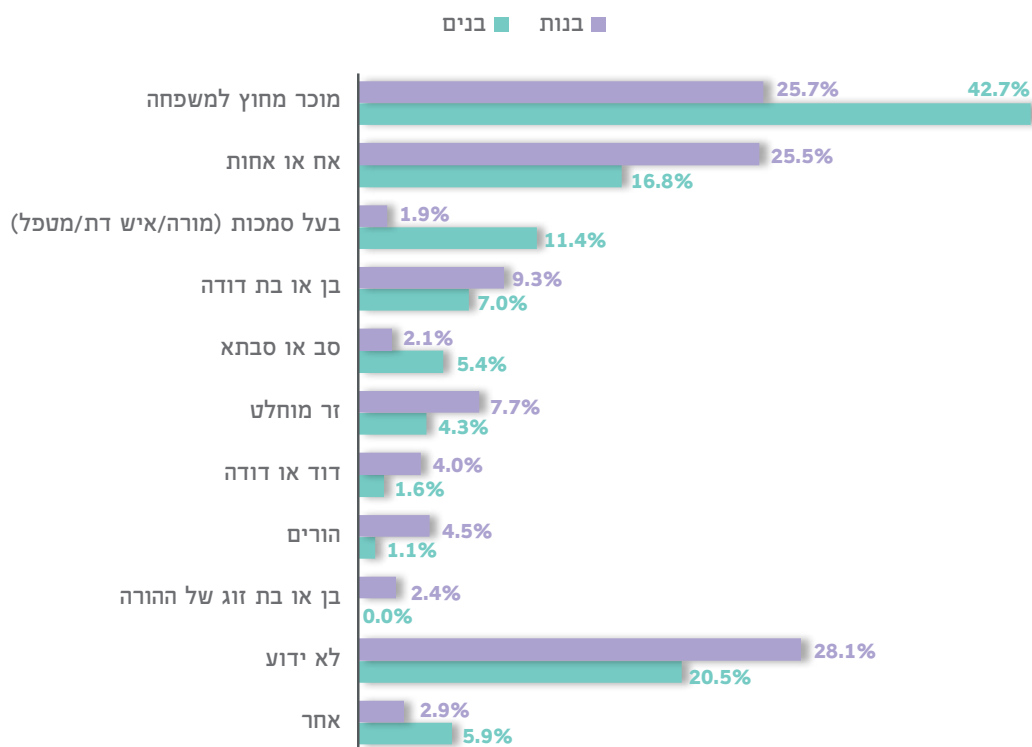
עוד נעשתה חלוקה לפי פוגע מוכר לעומת פוגע זר, וניתן לראות כי במרבית הילדים פגע אדם מוכר, ובחלק קטן מהם פגע אדם זר.

פוגע זר לעומת פוגע מוכר (אחוזים)

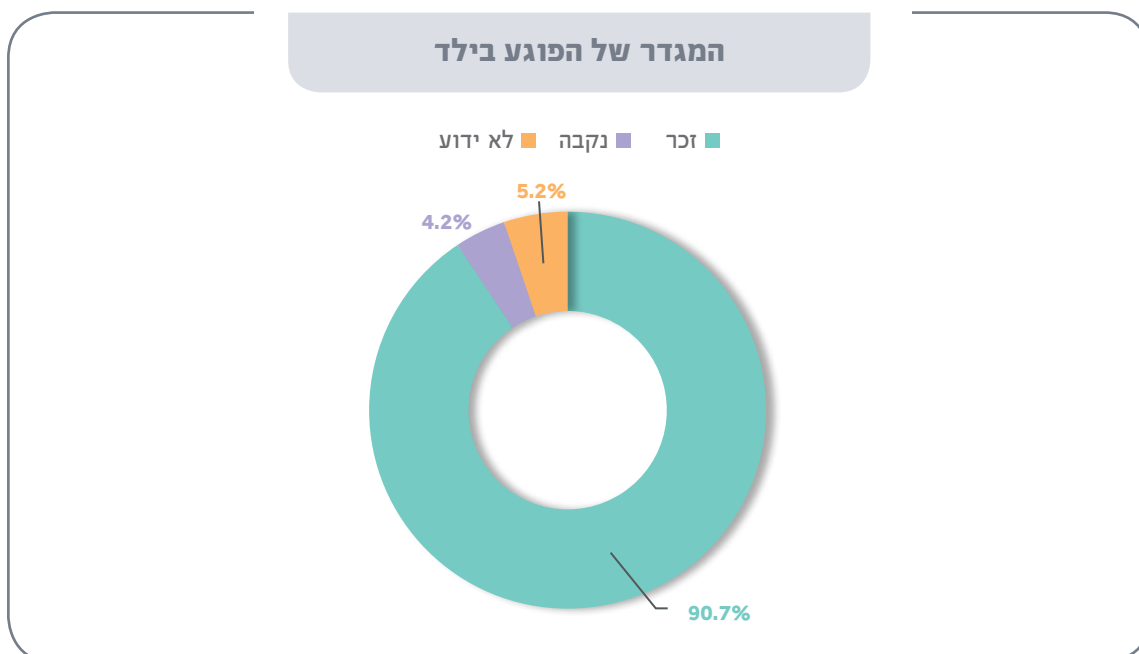

הגרף שלהלן מציג את ההתפלגות של קרבת הפוגע לילד הנפגע לפי מגדר. ניתן לראות כי בנים נפגעו יותר מאדם מוכר מחוץ למשפחה ומבעל סמכות וכי בקרב בנות היו יותר מקרים של פגיעה על ידי אח או אחות, ויותר מקרים של פוגע לא ידוע.

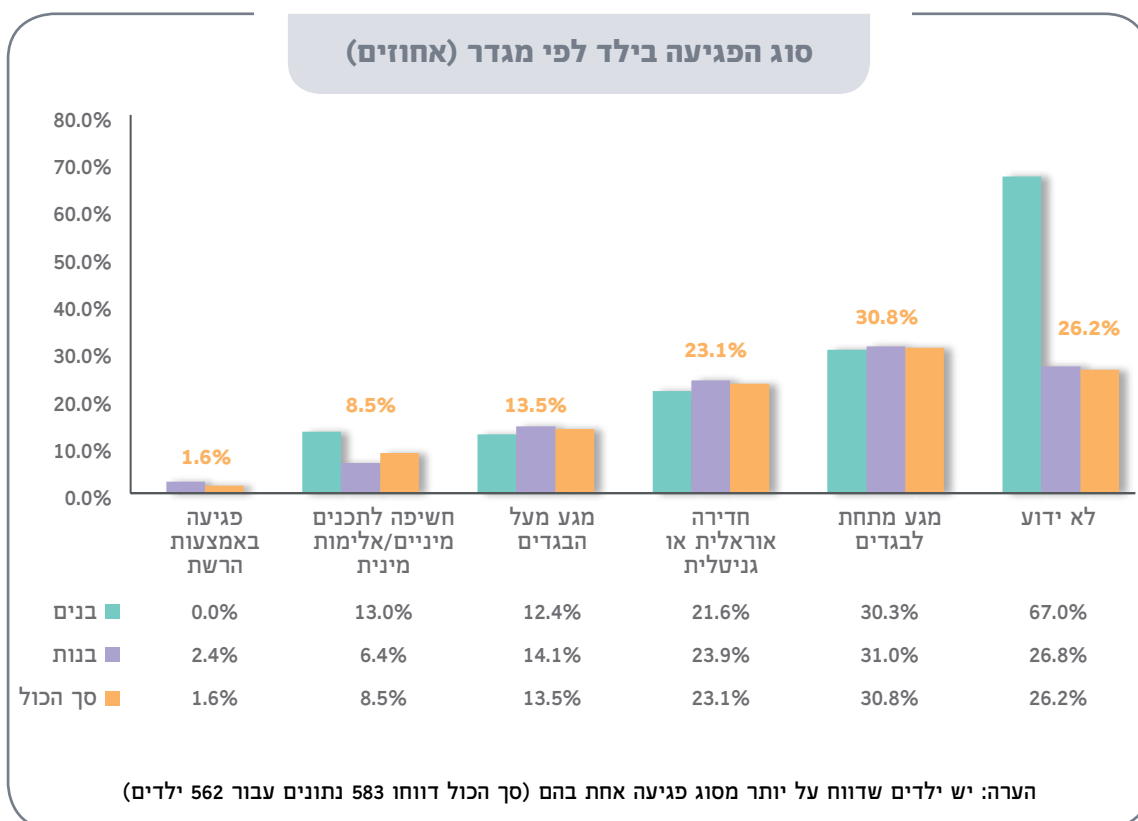
פגיעות בתוך המשפחה לעומת פגיעות מחוץ למשפחה לפי מגדר (אחוזים)

עוד נבדק המגדר של הדמות שפגעה בילדים. ניתן לראות בתרשים שלהלן שמרבית הפוגעים בילדים היו זכרים.

הגרף שלהלן מציג את סוג הפגיעה בילד, מוצגים נתוני סך הכול ונתונים על פי מגדר. ניתן לראות כי סוג הפגיעה השכיח ביותר הוא מגע מתחת לבגדים וסוג הפגיעה הנדיר ביותר הוא פגיעה באמצעות האינטרנט. אין פערים של ממש בין בנים ובין בנות מבחינת סוג הפגיעה בהם.

סיום הטיפול

124 ילדים סיימו את הטיפול שלהם בחמשת מרכזי מיטל בשנת 2019, 31 ילדים נשרו מהטיפול טרם סיומו. שיעור הנושרים הוא 5.2% בלבד מכלל הילדים שטופלו במרכזים בשנה זאת, כלומר שיעורי הנשירה נמוכים למדי.

אשדוד	ירושלים וביתר עלית	מיטל פתח תקווה	לוד	סך הכול	
10	84	0	30	124	מספר הילדים שסיימו טיפול ב2019
5	21	0	4	31	מספר הילדים שנשרו* מהטיפול ב2019
4.6%	6.3%	0	4.3%	5.2%	אחוז הנושרים מכלל הילדים המטופלים

* סיימו לפחות 4 פגישות אינטיק או טיפול, אך עזבו את הטיפול טרם סיומו

עובדי המרכזים

בכלל המרכזים עבדו כ-73 מטפלים, רובם נשים.

אשדוד	ירושלים וביתר עלית	פתח תקווה	לוד	סך הכול	
2	4	1	2	9	גברים
13	24	8	9	54	נשים
0	2	0	2	4	דוברי ערבית
4	30	1	1	36	מותאמים לחברה החרדית
19	30	14	10	73	סך הכול

הסברה ושיווק, ימי עיון והתערבויות קהילתיות

צוותי המרכזים עוסקים גם בפעילויות הדרכה וחינוך בקרב הקהילה. הטבלה שלהלן מציגה את סוגי הפעילויות שערכו המרכזים בקהילה בשנת 2019. יש לשים לב כי מיטל פתח תקווה ומיטל אשדוד נפתחו במהלך בשנת 2019.

פתיח תקווה	לוד	ירושלים	אשדוד	
2	1	3	6	פעולת חשיפה או שיווק של המרכז במחלקת הרווחה
1	1	1	1	הרצאה לקהל מקצועי על פגיעות מיניות בקטינים
		20		יום למידה או הכשרה ל-50 אנשים
1				השתתפות מקצועית סביב אירוע "רב נפגעים"
4	3	24	7	סך הכול

הכשרות, השתלמויות ופיתוח ידע

במרכזי מיטל מושקעים משאבים רבים בפיתוח צוותים, בהשתלמויות, בימי עיון ובסמינרים. בטבלה שלהלן מפורטים כלל ימי העיון וההשתלמויות שהצוותים השתתפו בהם. מכון חרוב תומך במערך ההשתלמויות ובימי הלימוד לצוותים המקצועיים במרכזי מיטל תמיכה מקצועית וכספית.

מיטל פתח תקווה	מיטל אשדוד	מיטל ירושלים וביתר עלית	מיטל לוד
- השתתפות ביום עיון ארצי של המרכזים - השתתפות בכנס ייסוד של החברה הישראלית לקידום אבחון, טיפול ומניעה של פגיעה מינית	- השתתפות ביום עיון ארצי של המרכזים - השתלמות פנימית בנושא קלפים טיפוליים	- השתתפות ביום עיון ארצי של המרכזים - השתתפות ביום עיון בנושא טראומה וויסות רגשי - סמינר פנימי בנושא פגיעות ראשוניות - השתלמות בנושא CPP - השתלמות בנושא TFCBT - סמינר בנושא התנהגות מינית לא מותאמת - ביתר עלית: הרצאה בנושא טיפול בהורים והרצאה בנושא סוגיות פסיכודינמיות בטיפול בילדים	- השתתפות ביום עיון ארצי של המרכזים - השתלמות פנימית בנושא טיפול בהורות - השתלמות פנימית בנושא טיפול בילדים עם התנהגות מינית לא מותאמת/פוגעת

מרכזי מיטל ערכו גם תוכניות לימוד והכשרה למטפלים מחוץ לעמותה, הן בתחום טיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית והן בתחום טיפול בילדים שהתנהגותם המינית לא מותאמת או פוגעת. פירוט על אודות תוכניות אלו ראו בפרק 6 - השתלמויות והכשרות לאנשי מקצוע.

מועדוניות לילדים בסיכון

עמותת בית לכל ילד מפעילה מאז שנת 1976 רשת של מועדוניות לילדים בסיכון. בשנת הלימודים תש"ף הפעילה העמותה 14 מועדוניות ברחבי ירושלים. 9 מהמועדוניות הללו פעלו במערב ירושלים בקרב האוכלוסייה היהודית ו-5 פעלו במזרח ירושלים בקרב האוכלוסייה הערבית.

מועדוניות הן מסגרות טיפוליות-חינוכיות קבוצתיות משלימות לילדים במצבי סיכון ומצוקה הפועלות לאחר שעות הלימודים. המועדוניות מיועדות לילדים הסובלים ממצוקות במגוון תחומי החיים, ובכללם ילדים שהוריהם מתקשים לספק את צורכיהם, ילדים שסובלים מהזנחה, מהתעללות ומפגיעה במסגרת משפחתם או חשופים לאלימות במשפחתם, ילדים הסובלים מפערי לימוד גדולים ביחס לבני גילם, ילדים הסובלים מקשיים רגשיים ניכרים, ילדים הסובלים מקשיי התנהגות ועוד. מטרת-העל של המועדוניות היא למנוע הוצאת ילדים מביתם תוך מתן טיפול מאומץ בקהילה ומילוי הצרכים אשר אינם נענים במסגרת המשפחה.

המועדוניות פועלות 4 או 5 ימים בשבוע משעות הצהריים ועד שעות הערב. הן מיועדות לילדים בני 3 עד 13. בכל מועדונית יש עד 15 ילדים. את הילדים מפנות למועדוניות המחלקות לשירותים חברתיים. המועדוניות מציעות מערך מגוון של פעילויות ושירותים, ובהם טיפול קבוצתי ואישי, סיוע בהכנת שיעורי בית, העשרה לימודית-חברתית, חוגים והזנה. במסגרת פעילות המועדונית גם מתקיים קשר עם ההורים ונעשית עבודה לשיפור הקשר בין ההורה לילד וחיזוקו. המועדוניות פועלות בתמיכה מקצועית וכספית ובפיקוח של עיריית ירושלים, משרד הרווחה ומשרד החינוך.

יש סוגים ודגמים שונים של מועדוניות. ניתן להבחין בין הסוגים השונים של המועדוניות לפי כמה קטגוריות:

מועדוניות קהילתיות לעומת מועדוניות בית ספריות - מרבית המועדוניות פועלות בדגם קהילתי, משמע המועדונית ממוקמת בשכונה או באזור מסוים וקולטת אליה ילדים המתגוררים באזור. דגם אחר שהחל לפעול בירושלים לאחרונה הוא מועדוניות בית ספריות. במודל חדש זה המועדוניות ממוקמות בתוך בית הספר וקולטות ילדים הנזקקים לשירות זה רק מתוך בית הספר. יוזמה זו היא חלק ממהלך כולל של עיריית ירושלים לשילוב בין שירותי רווחה וחינוך בעיר.

"מועדוניות משותפות" בשיתוף משרד החינוך - כמה מהמועדוניות פועלות בפיקוח בלעדי של משרד הרווחה, וכמה מהן בפיקוח משותף של משרד הרווחה ומשרד החינוך. משרד החינוך מפעיל רשת של מועדוניות ברחבי הארץ דרך אגף א' לחינוך ילדים ונוער בסיכון תחת המחלקה לרווחה, קהילה והורות. מחלקה זו מפעילה רשת מועדוניות ענפה הפרוסה בעשרות רשויות ברחבי הארץ.

מועדוניות לפי גיל הילדים - יש הבחנה בין המועדוניות לפי גיל הילדים השוהים בהן: מועדוניות לגיל הרך המיועדות לילדים בגן טרום-טרום חובה ועד גן חובה, מועדוניות לילדים בכיתות א' עד ד' ומועדוניות טרום-מתבגרים המיועדות לילדים בכיתות ה' עד ז'.

מועדוניות לפי סוג הקשיים של הילדים - משרד הרווחה והרשות המקומית מבחינים בין מועדוניות טיפוליות, מועדוניות שיקומיות, מועדוניות לבעיות התנהגות ועוד. עם זאת אין הבחנה של ממש בין סוג הקשיים ואופי ההפעלה של המועדוניות הטיפוליות ובין מועדוניות שיקומיות, ולפיכך אין הבחנה ביניהן בדוח זה.

המועדוניות שהעמותה מפעילה

שם המועדונית	סוג המועדונית	הימים והשעות של ההפעלה	גיל הילדים	דגם ההפעלה
גיל רך	הגיל הרך	5 ימים, 13:00-17:00	טרום-טרום חובה עד חובה	על-אזורית
עיר גנים	משותפת	5 ימים, 13:00-18:00	כיתות א'-ד'	קהילתית
פסגת זאב	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-16:00	כיתות א'-ד'	בית ספרית
גונן	משותפת	5 ימים, 13:00-18:00	כיתות א'-ד'	קהילתית
גילה	משותפת	5 ימים, 13:00-18:00	כיתות א'-ד'	בית ספרית
לב העיר	משותפת	5 ימים, 13:00-18:00	כיתות א'-ד'	קהילתית
בית חנינה	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-17:00	כיתות א'-ד'	בית ספרית
מלאוויה	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-17:00	כיתות א'-ד' (בנות)	בית ספרית
ארזים (2 מועדוניות)	בעיות התנהגות	5 ימים, 13:00-18:00	כיתות א'-ד' (בנים)	בית ספרית
עומרית	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-17:00	כיתות א'-ד' (בנים)	בית ספרית
עיסוויאה	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-17:00	כיתות א'-ד' (בנים)	בית ספרית
טרום-מתבגרים, גונן	משותפת	5 ימים, 13:00-19:00	כיתות ה'-ז'	קהילתית
טרום-מתבגרים, עיסוויאה	טיפולית או שיקומית	4 ימים, 13:00-17:00	כיתות ה'-ז' (בנים)	בית ספרית

נתונים

בשנת הלימודים תש"ף היו במועדוניות 200 ילדים. רק 5 ילדים נשרו מהמועדוניות עד דצמבר 2019. הטבלה שלהלן מציגה את מספר הילדים לפי שם המועדונית (בדצמבר 2019).

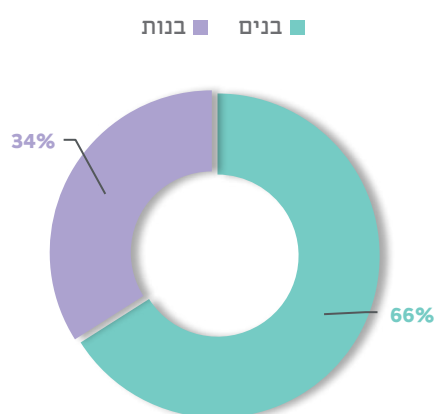
מועדונית	מספר הילדים	מועדונית	מספר הילדים
ארזים	24	מלאוויה	15
בית חנינה	15	עומרית	15
גונן	15	עיסוויאה	15
גיל רך	14	טרום-מתבגרים, עיסוויאה	15
גילה	14	עיר גנים	15
טרום-מתבגרים, גונן	15	פסגת זאב	15
לב העיר	13	סך הכול	200

1 מאחר שהמועדוניות פועלות על פי שנת הלימודים, הנתונים על הילדים במועדוניות נכונים לשנת הלימודים תש"ף (ולא לשנת 2019). לפיכך הנתונים המוצגים בדוח זה אינם כוללים את נתוני סיום הטיפול, והם ייאספו רק בסוף שנת הלימודים.

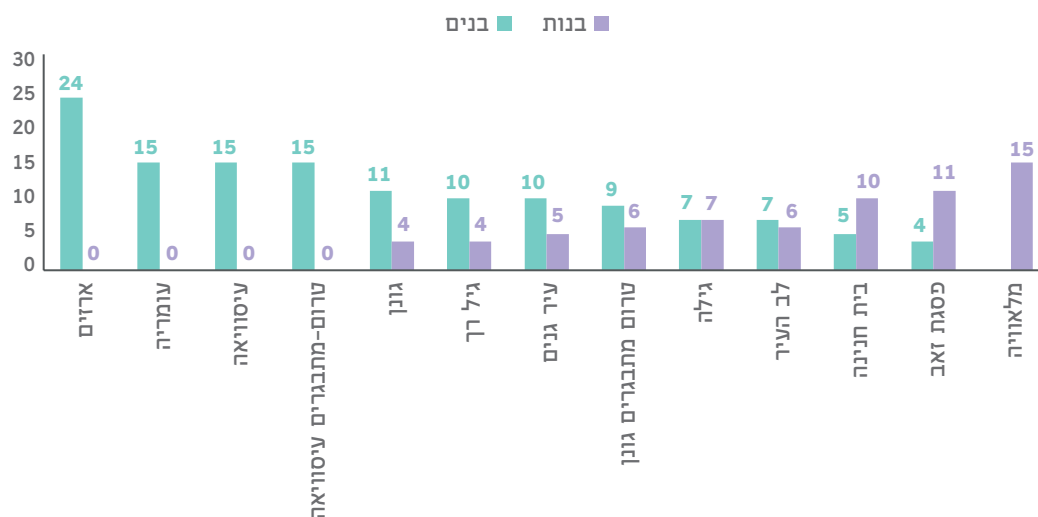
הילדים מגיעים למועדוניות מכל רחבי ירושלים, והם הופנו אליהן מ 20 מחלקות לשירותים חברתיים: בית חנינה, בית צפאפא, בקעה, תלפיות, גונן, גוננים, גילה, הר חומה, ואדי אל ג'וז, לב העיר, לשכת דרום, מבשרת, נווה יעקב, סילוואן, עיר גנים, פסגת זאב, קריית יובל, רמות, שועפאט ותלפיות מזרח.

מרבית הילדים במועדוניות בשנת הלימודים תש"ף הם בנים, רק כשליש מהם בנות. הסיבה לכך קשורה לכך כי 5 מכלל המועדוניות בעמותה הן מועדוניות לבנים בלבד. ניתן לראות את התפלגות המגדר הכוללת במועדוניות ואת התפלגות המגדר בכל מועדונית בתרשימים שלהלן.

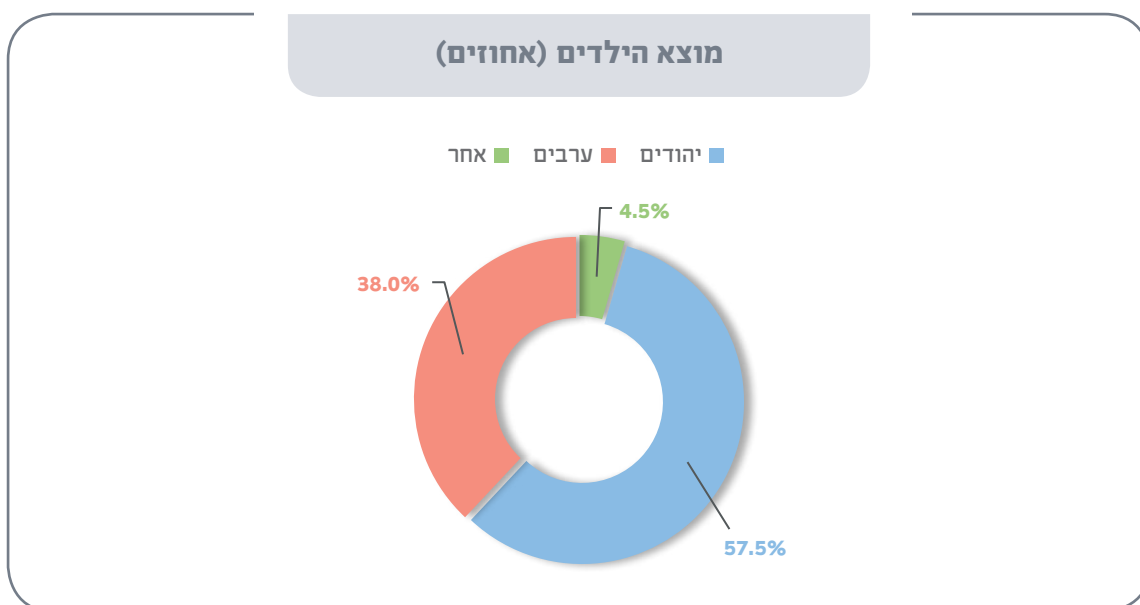
מגדר (אחוזים)

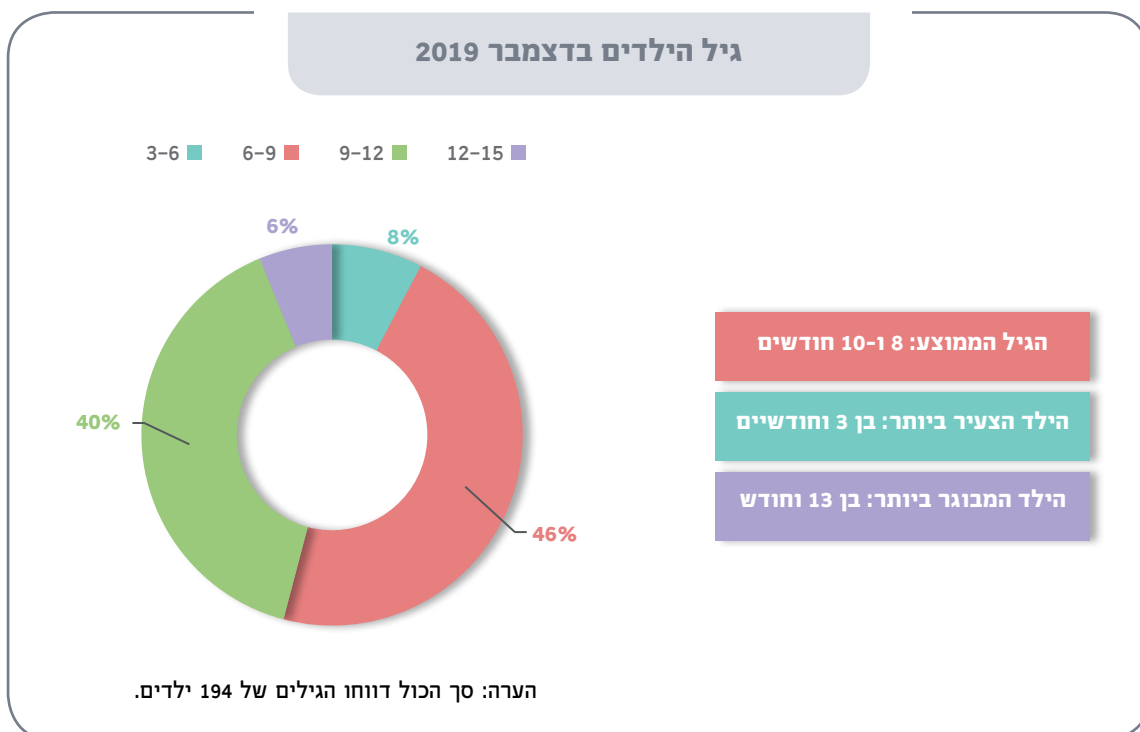
מגדר הילדים לפי המועדוניות (מספרים)

כ 40% מהילדים במועדוניות הם ילדים ערבים וכ-60% מהם יהודים. 9 ילדים לא סווגו יהודים או ערבים: 3 מהם הם ילדים להורים מבקשי מקלט, 2 הם ילדים לאם מבקשת מקלט ואב יהודי ישראלי ו-4 הם ילדים שהוריהם הגיעו לארץ ממדינות אחרות והם אינם יהודים.

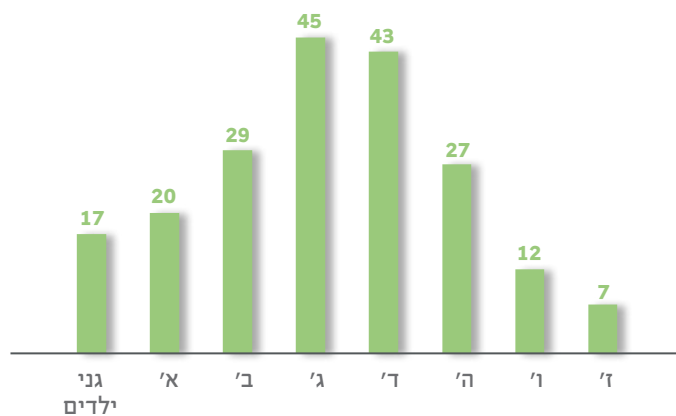

גיל הילדים במועדוניות בדצמבר 2019 היה 3 עד 13. כמעט מחצית מהילדים היו בני 6 עד 9 בדצמבר 2019, ו-40% בני 9 עד 12.

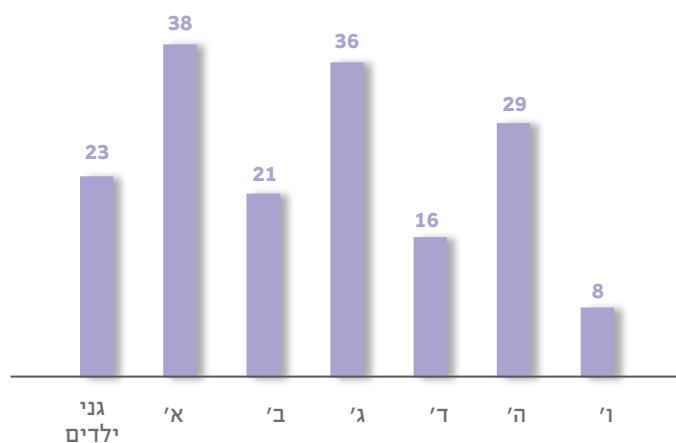

מרבית הילדים במועדוניות בשנת הלימודים תש"ף לומדים בבית ספר יסודי. ניתן לראות כי רוב הילדים נקלטים במועדוניות לכל אורך שנות בית הספר היסודי, חלק קטן מהם נקלטים גם בגיל גן.

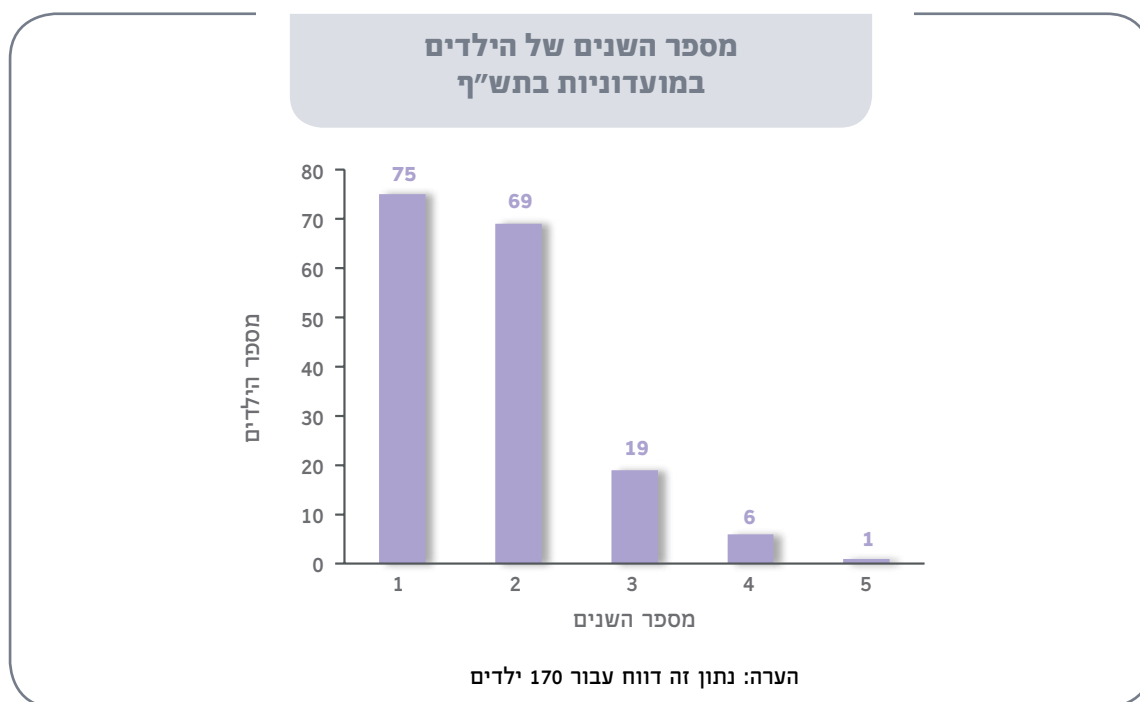
**הכיתות שבהן למדו הילדים
בדצמבר 2019 (מספרים)**

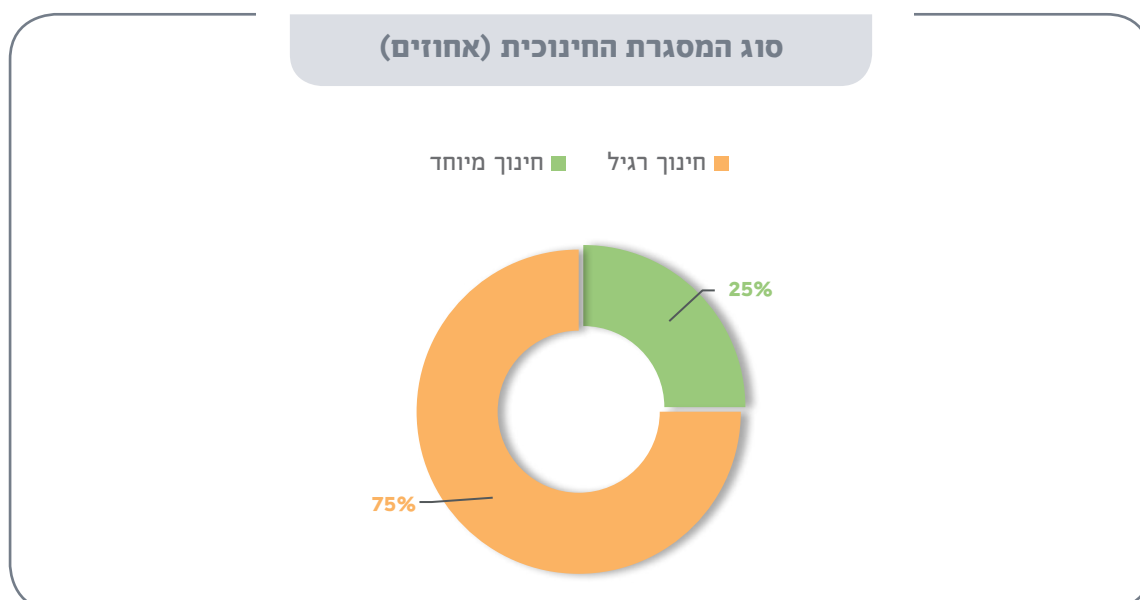
**הכיתות שבהן למדו בעת
הקליטה במועדוניות (מספרים)**

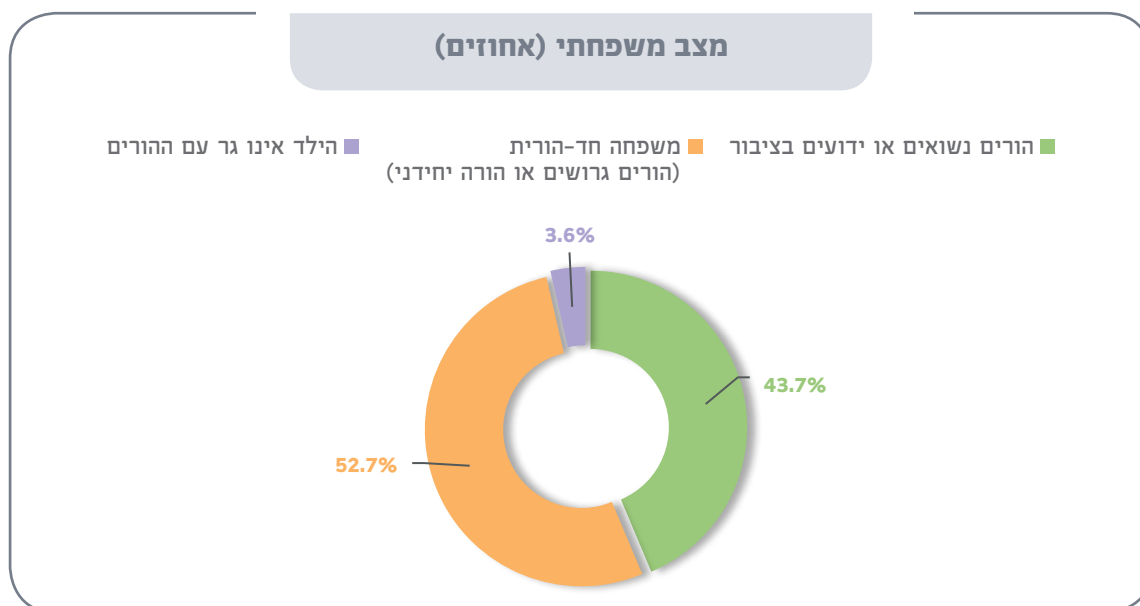
ילדים רשאים להיות במועדונית עד 4 שנים. הגרף שלהלן מציג את מספר השנים של כלל הילדים במועדוניות בשנת הלימודים תש"ף. ל-75 מהילדים מדובר בשנה הראשונה, כל האחרים נמצאים במועדוניות 2-5 שנים. עם זאת רק חלק קטן מהילדים היו במועדוניות 3 שנים או יותר.

רבע מהילדים במועדוניות בשנת הלימודים תש"ף לומדים בחינוך המיוחד, ובכלל זה בית ספר או גן לחינוך מיוחד, או בכיתת חינוך מיוחד בבית ספר רגיל.

מחצית מהילדים הם ילדים למשפחות חד-הוריות, 104 ילדים בסך הכול. 79 מהם הם ילדים להורים גרושים. שיעורים אלו גבוהים בעשרות אחוזים משיעור הילדים החיים במשפחות חד-הוריות בכלל אוכלוסיית הילדים. כ-4% מהילדים במועדוניות אינם חיים עם הוריהם, אלא עם סבים, סבות או בני משפחה אחרים.

לשליש מהילדים (63 ילדים) יש אחים או אחיות במועדוניות: ל-50 ילדים יש אחים ששוהים איתם באותה מועדונית, ול-13 ילדים יש אחים במועדוניות אחרות.

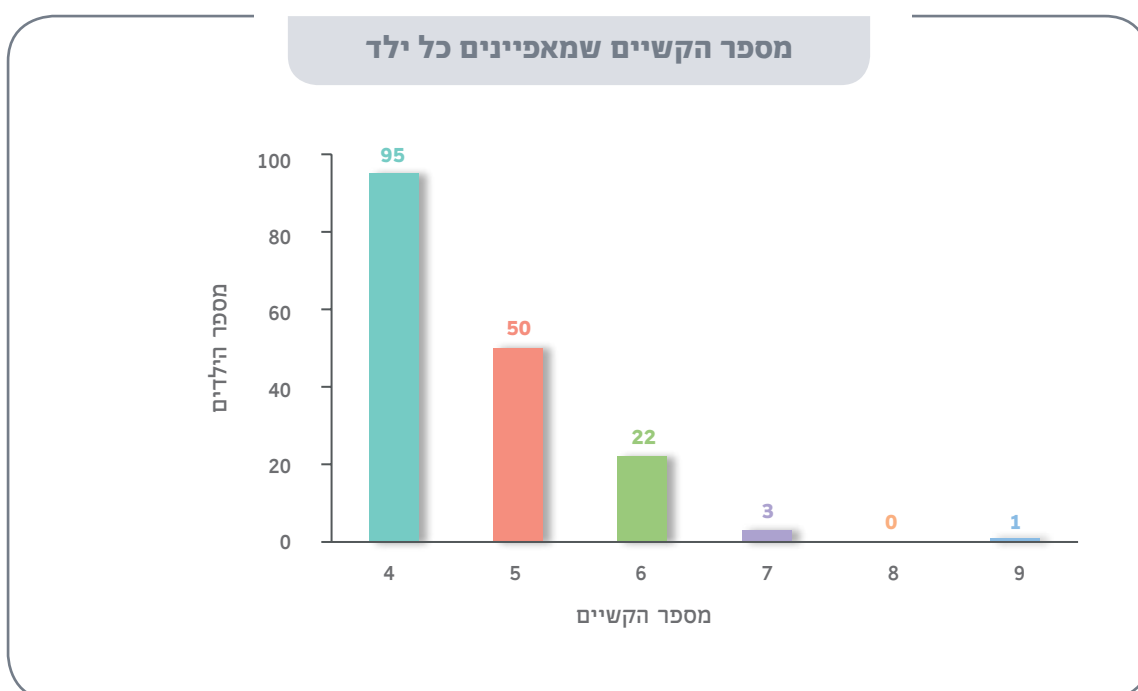
הטבלה שלהלן מלמדת כי ילדים מופנים למועדוניות בעיקר בשל קשיים בתפקוד ההורי ובשל עוני ומצוקה כלכלית. יותר מ-30% מהילדים הושמו במועדוניות בשל הזנחה רגשית או פיזית במשפחה. לכל ילד סווגו עד שלוש סיבות להשמה במועדונית, ומכאן שהסך הכולל אינו 200.

סיבת ההשמה	מספרים	אחוזים
קשיים בתפקוד ההורי	124	62.0%
עוני ומצוקה כלכלית	60	30.0%
בעיות נפשיות או פסיכיאטריות של ההורים	34	17.0%
הזנחה רגשית של הילד	34	17.0%
הזנחה פיזית של הילד	31	15.5%
חשיפה לאלימות בין ההורים	27	13.5%
הורים עובדים שאינם בבית אחר הצהריים	22	11.0%
גירושי הורים	19	9.5%
בעיות התנהגות או בעיות רגשיות של הילד	18	9.0%
הורה חולה	11	5.5%
התעללות פיזית בילד	10	5.0%
שוטטות של הילד ברחובות	10	5.0%
התמכרויות של ההורים	7	3.5%
התעללות רגשית במשפחה	6	3.0%
עבריינות של ההורה	6	3.0%
פגיעה מינית בילד בתוך המשפחה	6	3.0%
אחר	20	10.0%

הילדים במועדוניות סובלים מקשיים ומבעיות שונות, כפי שמתואר בגרף שלהלן. ל-70% מהילדים יש קשיים רגשיים, וקצת יותר ממחציתם סובלים מבעיות התנהגות ומבעיות חברתיות. נתונים אלו מלמדים על האתגרים שהצוות המקצועי במועדוניות מתמודד איתם.

הגרף שלהלן מציג את מספר הקשיים שכל ילד סובל מהם. ניתן לראות כי הילדים במועדוניות סובלים מ-4 קשיים לפחות.

הכשרות, השתלמויות ופיתוח ידע

העמותה עורכת תוכניות השתלמות והכשרה לצוותים המקצועיים של המועדוניות. מכון חרוב תומך במערך ההשתלמויות ובימי הלימוד לצוותים המקצועיים במועדוניות תמיכה מקצועית וכספית.

מועדוניות	משך ההשתלמות	נושאי ההשתלמות
מועדוניות מזרח ירושלים	3 מפגשים	טראומה בילדות התנהגות מינית נורמטיבית ולא נורמטיבית של ילדים
מועדוניות מערב ירושלים	3 מפגשים	תפקיד המדריך הטיפולי המשחק ככלי טיפולי בהורים וילדים התעללות בילדים טראומה בילדות התמודדות עם התקפי זעם של ילדים טיפול אינטגרטיבי בילדים והורים

מרכז החירום על שם שוסטרמן

מרכז החירום על שם שוסטרמן לילדים ולמשפחותיהם הוקם ב-1992. המרכז נותן מענה לילדים אשר סובלים מהתעללות ומהזנחה במשפחתם ונתונים במצבי סיכון וסכנה. במרכז פועלות שתי יחידות: היחידה האינטרנית והיחידה הטיפולית-ייעוצית.

היחידה האינטרנית קולטת ילדים מהגיל הרך עד גיל 14 אשר הוצאו מביתם בצו בית משפט בשל התעללות וסכנה וזקוקים להגנה מיידית. ילדים אלו חיים בסיכון גבוה לפגיעה בהתפתחותם הנורמטיבית בשל קשיים ביכולת ההורית ואי-היכולת של ההורים לתת להם סביבה בטוחה. הילדים מועברים למרכז לצורך אבחון מקיף ומעמיק ולצורך טיפול זמני-מעברי עד שתיבנה עבורם תוכנית טיפולית קבועה. הילדים חיים ולומדים במרכז בתנאי פנימייה. בסיום התהליך מתגבשות המלצות להמשך טיפול - אלה יכולות לכלול חזרה הביתה או מעבר למסגרת השמה חוץ ביתית כמו אומנה או פנימייה.

מודל מרכז החירום פותח מתוך הבנה כי כאשר אופי הסיכון אינו ברור ולא ידוע לאיזו עזרה הילד זקוק, יש צורך במרחב מוגן שתהיה בו אפשרות לחשוב, להבין מה קרה לילד בחייו ולבדוק דרכי התערבות מתאימות לצרכיו. אין מדובר רק במקלט לילד אלא במסגרת מקצועית טיפולית מקיפה.

היחידה הטיפולית-ייעוצית מטפלת באופן מרפאתי בילדים ובהורים בעקבות מצבים של פגיעה, טראומה קשה וחוסר תפקוד מתמשך של ההורים. ילדים אלו זקוקים לאבחון, לטיפול ולהגנה, אך אין סכנה המצריכה את הוצאתם הדחופה מהבית. הטיפול מוענק באופן פרטני, דיאדי, משפחתי או קבוצתי. לא פעם מדובר במשפחות שהטיפול ביחידה מהווה אלטרנטיבה טיפולית אחרונה לפני הוצאת הילד מהבית למסגרת השמה חוץ ביתית.

הגישה הטיפולית של מרכז החירום היא לסייע לילד ולהוריו להתמודד עם הטראומה תוך ניסיון לשמר את ההורות עד כמה שניתן. המטרה היא לסייע למשפחה לנצל את המשבר הקשה כמנוף ליצירת תפנית, וזאת על מנת לחולל שינוי בתפקוד המשפחה ולבנות תוכנית טיפול טובה ובמידת האפשר להשאיר את הילד בחיק משפחתו.

במרכז עובד צוות רב-מקצועי ותיק ומיומן במתן הגנה, אבחון, הערכה והתערבות טיפולית בשעת משבר, וחברים בו עובדים סוציאלים, פסיכולוגים, מדריכים, מורים, מתנדבים ועוד.

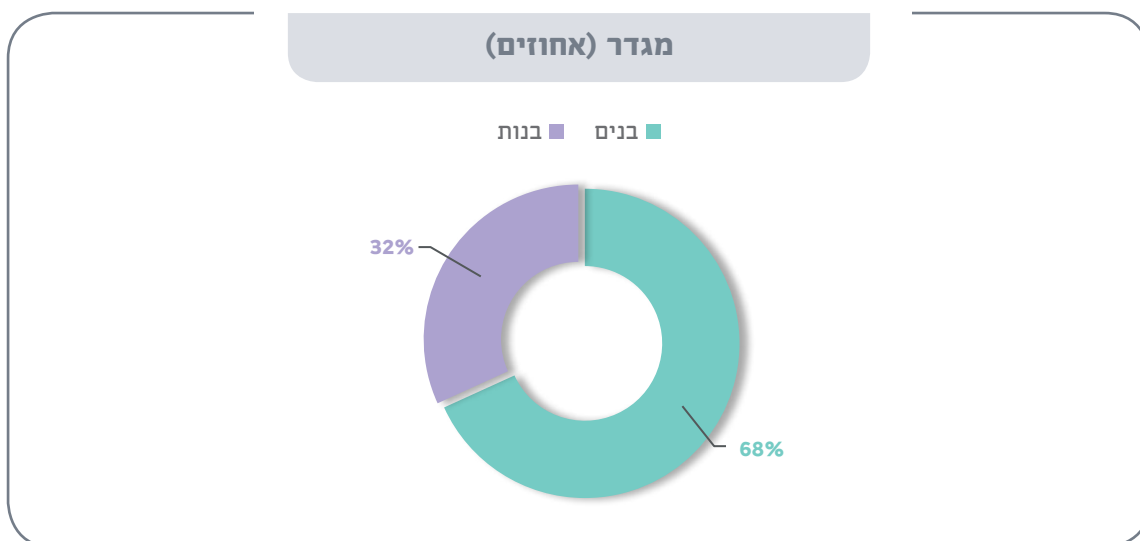
המרכז פועל במימון ובפיקוח של משרד הרווחה ומקבל תמיכה ומימון מקרן שוסטרמן.

נתונים

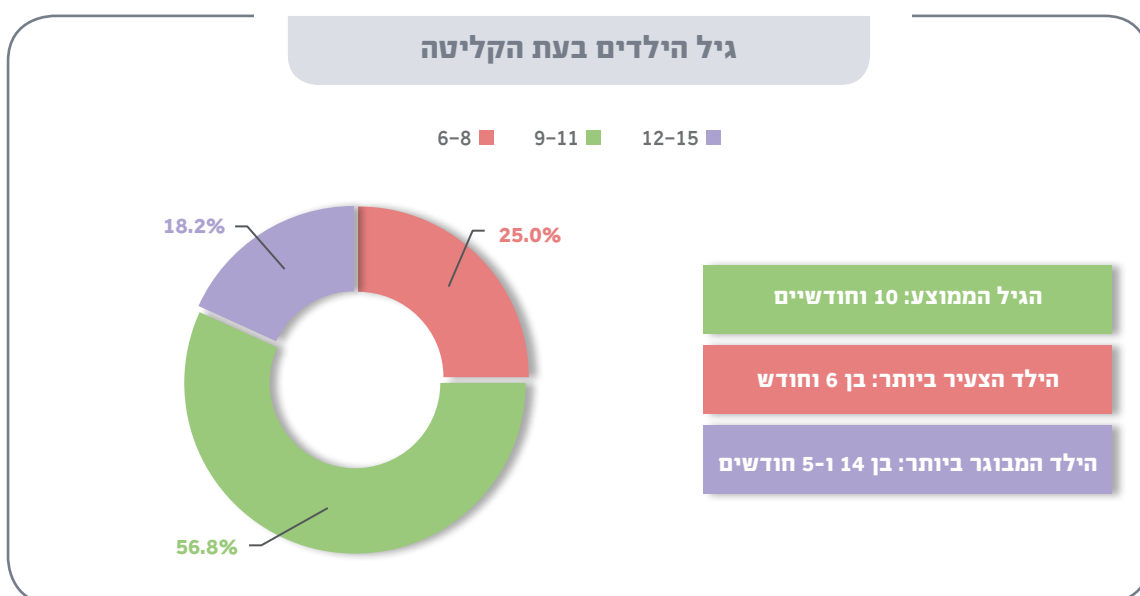
בשנת 2019 טיפל מרכז החירום ב-134 ילדים - 44 ביחידה האינטרנית ו-90 ביחידה הטיפולית-ייעוצית. להלן הנתונים של כל יחידה.

היחידה האינטרנית

בשנת 2019 טיפלה היחידה האינטרנית ב-44 ילדים. שני שליש מהם היו בנים.

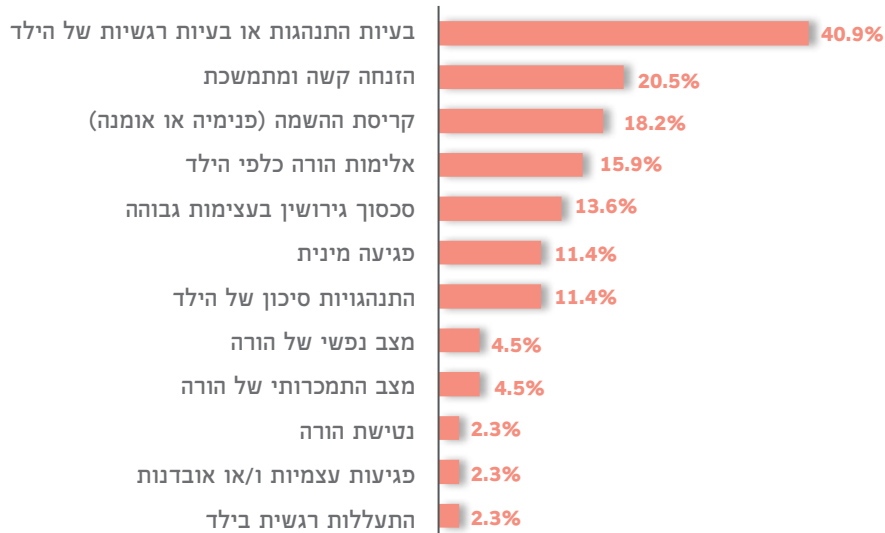

כל הילדים שנקלטו ביחידה האינטרנית הם בני יותר מ-6, מרביתם בני יותר מ-9 (כ-80%). הילד הצעיר ביותר שנקלט ביחידה היה בן 6, והילד הבוגר ביותר בן 14 ו-5 חודשים.

סיבת ההפניה השכיחה ביותר היא בעיות התנהגות או בעיות רגשיות של הילד. יש להדגיש עם זאת כי באשר למרבית הילדים הללו שהגיעו למרכז בגין בעיות התנהגות או בעיות רגשיות, כאשר הם היו במרכז, התברר כי הם סבלו מהתעללות ומהזנחה חמורה ומתמשכת לאורך ילדותם, וזו הסיבה למעשה לבעיות ההתנהגות ולבעיות הרגשיות שלהם. כמו כן, אחד מכל 5 ילדים הגיע למרכז בגין הזנחה קשה ומתמשכת, וכמעט חמישית מהילדים הגיעו לאחר שחיו באומנה או בפנימייה, אך ההשמה בהן קרסה.

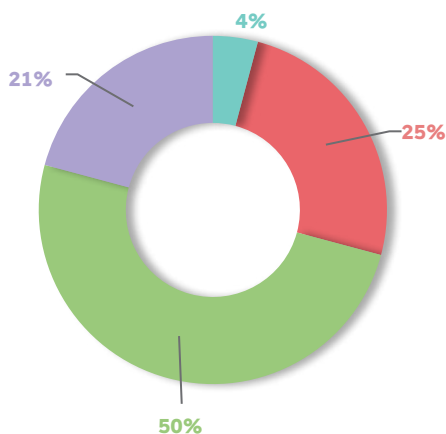
סיבת השמת הילד במרכז (באחוזים)

הערה: לכל ילד 2 סיבות השמה: מרכזית ומשנית. הגרף הנוכחי מתייחס לסיבות ההשמה המרכזיות והמשניות יחד.

מתוך כלל הילדים ששהו במרכז בשנת 2019, 24 עזבו ו-20 המשיכו לגור בו בשנת 2020. תע"ס מרכזי חירום (נהלי משרד הרווחה) קובע כי זמן השהות הממוצע של ילד במרכז חירום יהיה עד 3 חודשים. בפועל הנתונים מלמדים על זמן שהייה ממושך יותר. הילדים שהו במרכז בממוצע כ-8 חודשים וחצי. מחצית מהילדים שהו במרכז בין חצי שנה לשנה, ורבע מהם יותר משנה.

זמן השהות של הילדים במרכז

זמן שהות ממוצע: 8 וחצי חודשים

זמן השהות הקצר ביותר: ארבעה חודשים

זמן השהות הארוך ביותר: שנה ו 3 חודשים

עד שלושה חודשים
שלושה חודשים עד חצי שנה
חצי שנה עד שנה
מעל שנה

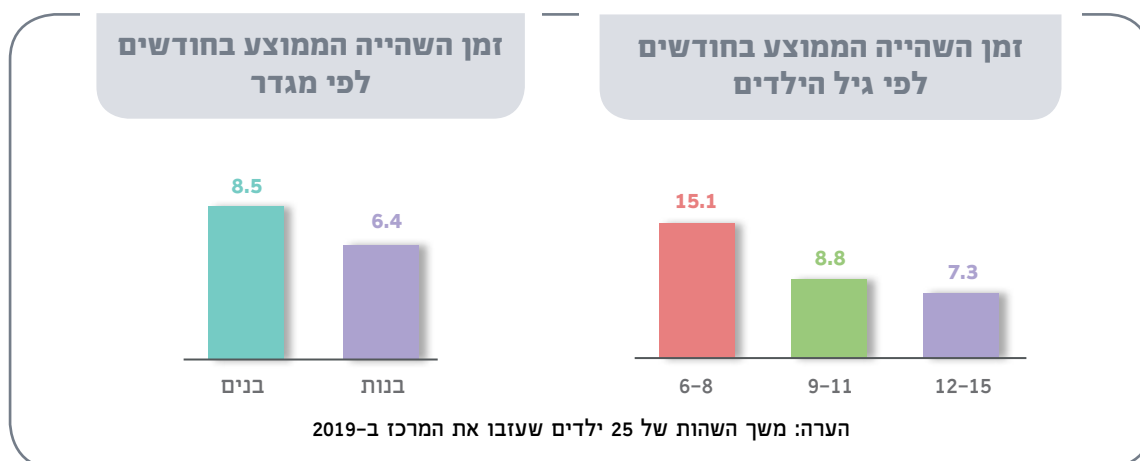
הערה: משך השהות של 24 ילדים שעזבו את המרכז ב-2019

הסיבות להארכת שהות, משמע שהות של יותר מחצי שנה, נמנות בטבלה שלהלן. מחצית מהילדים שהו במרכז החירום יותר מחצי שנה בשל קושי במציאת השמה התואמת את ההמלצות עבור הילד (פנימייה או אומנה).

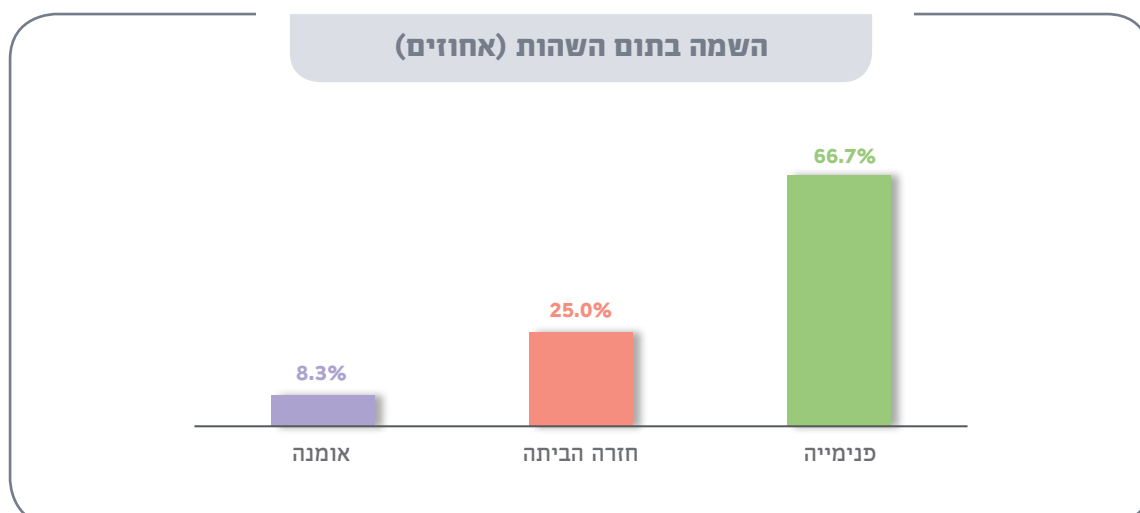
הסיבות להארכת שהות (מעל חצי שנה)	אחוזים (מספרים)
קושי במציאת השמה פנימייתית התואמת את ההמלצות	46.9% (15)
אבחון מורכב של הילד או המשפחה הדורש משך זמן ארוך משלושה חודשים	28.1% (9)
הימשכות של הליכים משפטיים	21.9% (7)
קושי במציאת משפחת אומנה	3.1% (1)

הערה: נכון ל-32 ילדים ששהו במרכז החירום ב-2019, 24 מהם עזבו

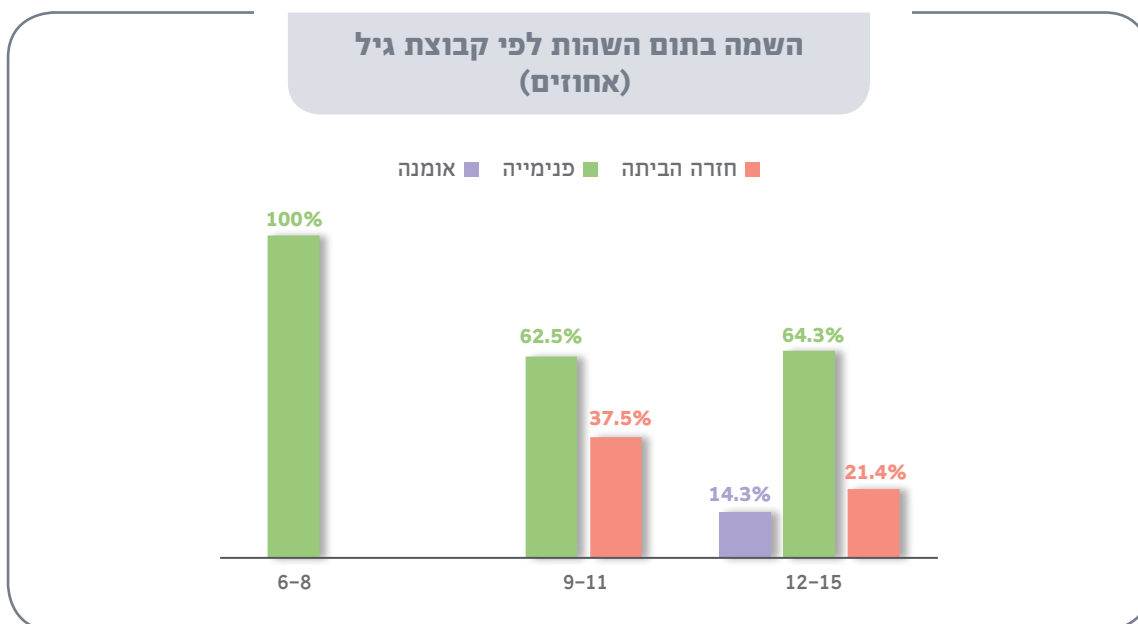
משך השהות היה קשור לגיל הילד ולמגדר שלו: בנים נשארו בממוצע זמן ארוך יותר במרכז בהשוואה לבנות, ומשך השהות היה ארוך יותר ככל שהילד היה צעיר יותר.

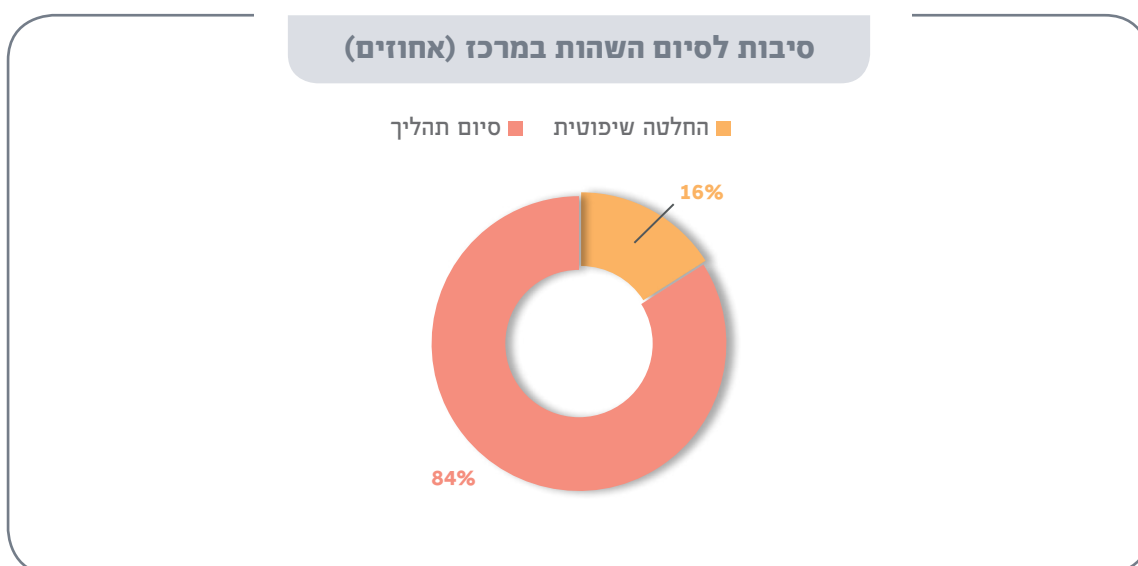
בתום השהייה במרכז החירום הילדים עוברים לסידור קבוע אחר, כפי שמתואר בגרף שלהלן. ב-2019 רבע מהילדים חזרו לביתם, השאר עברו למסגרת השמה חוץ ביתית: כמעט 70% עברו לפנימייה וכ-8% עברו למשפחת אומנה.

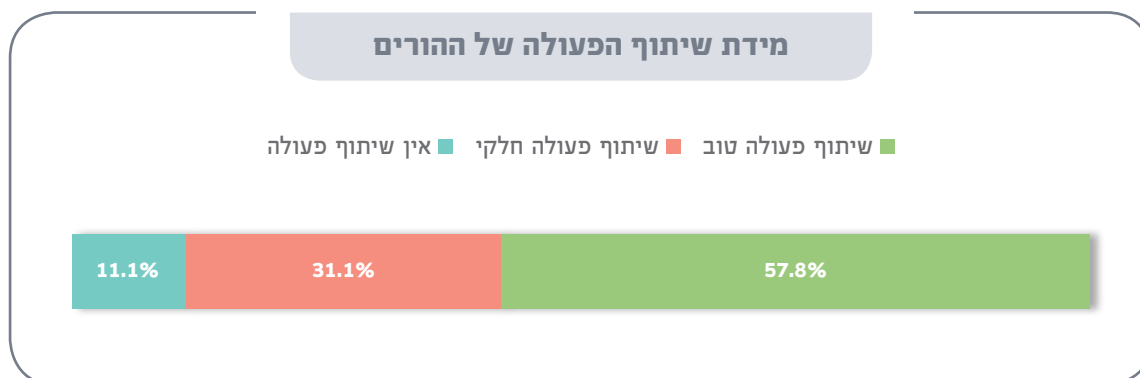
בגרף שלהלן ניתן לראות את ההשמה של הילדים לאחר השהות במרכז חירום לפי קבוצת הגיל שלהם. ככל שהילד קטן יותר, כך הסיכוי שלו להגיע לפנימייה גבוה יותר.

הסיבה לסיום השהות במרכז היא על פי רוב סיום ההליך הטיפולי. רק 16% מהילדים (4 ילדים) עזבו את המרכז טרם סיום ההליך הטיפולי בגין החלטה שיפוטית.

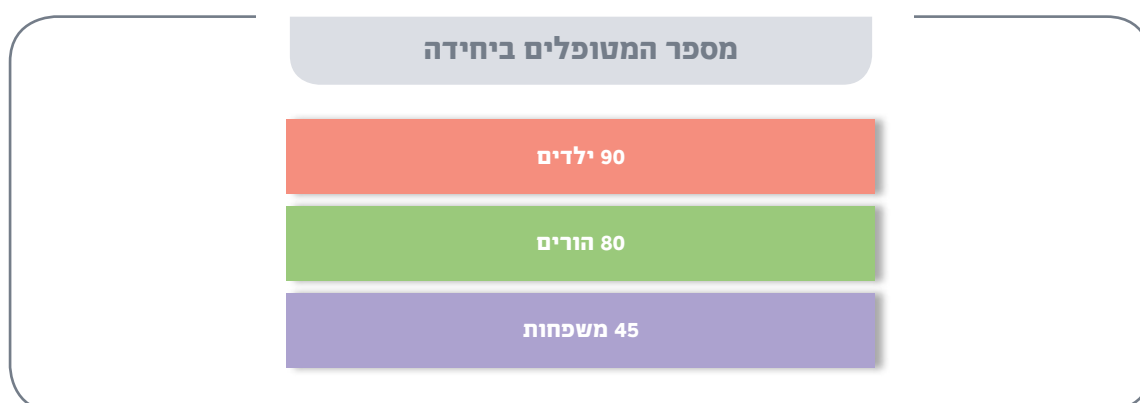

במהלך השהות במרכז נעשית התערבות טיפולית גם עם ההורים. מידת שיתוף הפעולה של ההורים בתהליך הטיפול במרכז מוצגת להלן. רק כ-11% מההורים לא שיתפו פעולה עם צוות המרכז.

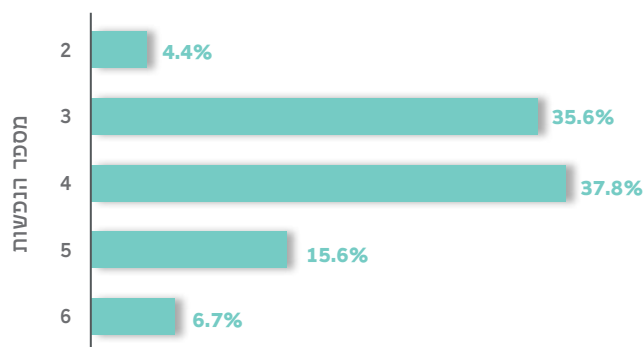
היחידה הטיפולית-ייעוצית

בשנת 2019 טופלו ביחידה הטיפולית-ייעוצית 45 משפחות - 80 הורים ו-90 ילדים. 20 משפחות סיימו את הטיפול ב-2019, ו-25 משפחות עדיין מטופלות ב-2020. יש להדגיש כי ב-2020 התקבלו משפחות חדשות לטיפול.

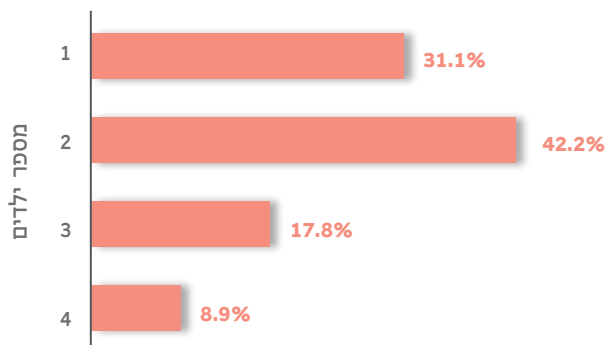

הגרפים שלהלן מציגים את מספר הילדים, את מספר ההורים ואת מספר כלל המטופלים בכל משפחה במרכז. ניתן לראות כי בשליש מהמשפחות טופל ילד אחד, ובכ-40% שני ילדים. ברוב המשפחות (78%) טופלו שני ההורים, ברבע מהמשפחות טופל רק הורה אחד, בעיקר אימהות.

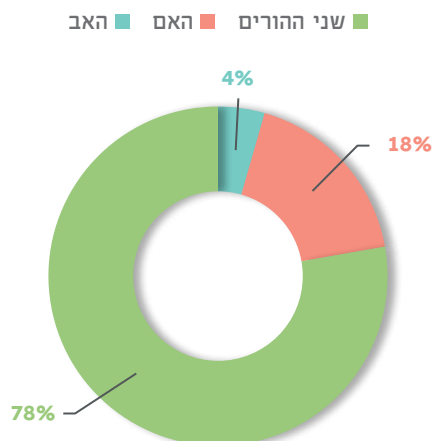
מספר הנפשות המטופלות בכל משפחה (אחוזים)

מספר הילדים המטופלים בכל משפחה (אחוזים)

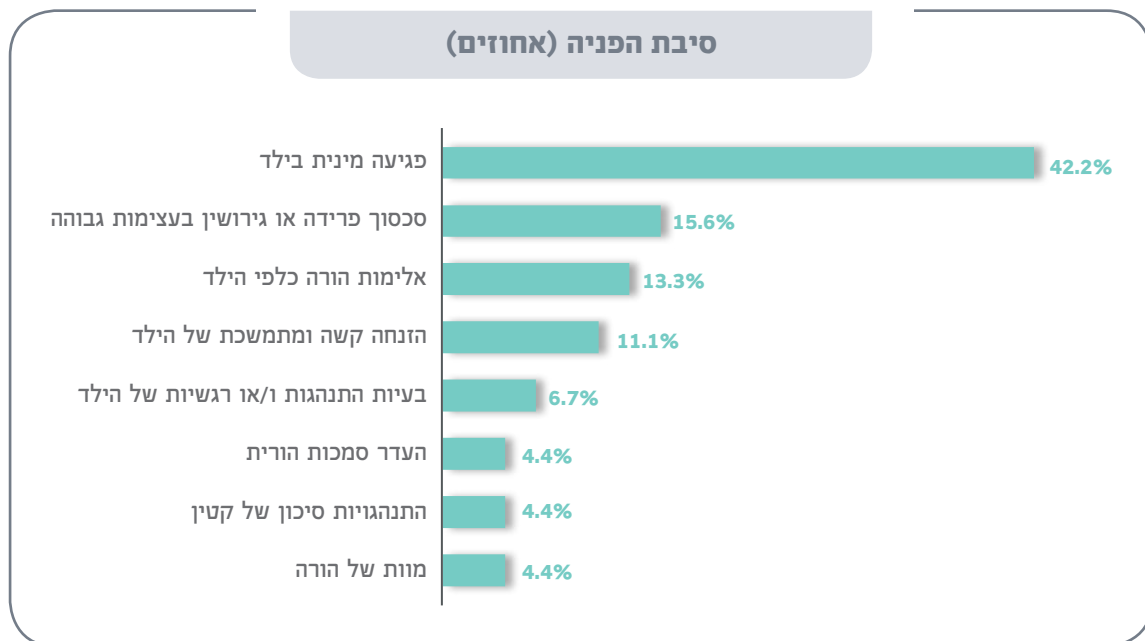
שיעור ההורים המטופלים בכל משפחה

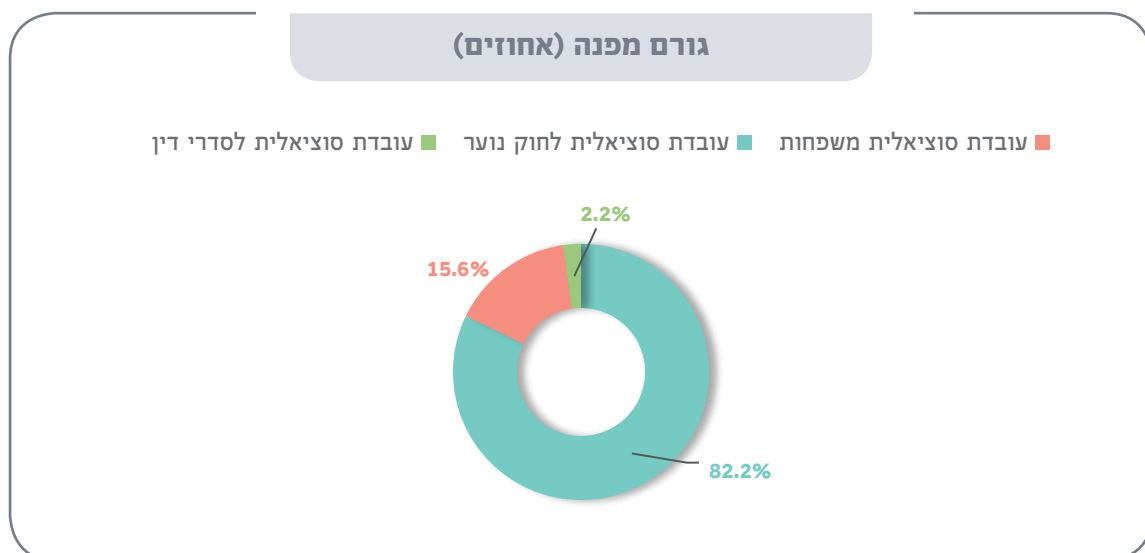
מחצית מהילדים שטופלו במרכז היו בנים ומחציתם בנות. רוב הילדים שטופלו היו בני 6-12.

מרבית המשפחות שטופלו ביחידה ב-2019 הופנו בגין ילדים שנפגעו מינית. סיבת ההפניה השנייה בשכיחותה הייתה סכסוך גירושין בעצימות גבוהה, והסיבה השלישית הייתה אלימות של ההורה כלפי הילד.

מרבית המשפחות הופנו למרכז על ידי עובדת סוציאלית לחוק נוער (כ-80% מהמשפחות). מתוך כלל המשפחות שהופנו למרכז, רק 2 משפחות הגיעו תחת צו טיפול והשגחה.

משך הטיפול במרכז נע בין חצי שנה לשנתיים ו-4 חודשים. ממסיימי הטיפול בשנת 2019, מרבית המשפחות (16) סיימו את הטיפול בעקבות סיום ההליך הטיפולי, ו-4 משפחות סיימו את הטיפול מסיבות אחרות, ובכללן העדר שיתוף פעולה והוצאת הילד מהבית.

מרבית הילדים וההורים ביחידה טופלו טיפול פרטני.

תוכנית "חמלה"

בשנת 2019 פעלה ביחידה הטיפולית-ייעוצית תוכנית ייחודית לטיפול קבוצתי בהורים - תוכנית "חמלה". 13 הורים השתתפו בה, והם אינם נכללים בנתונים שהוצגו קודם לכן משום שאת הטיפול בהם נתן באופן עצמאי המרכז ללא מימון או תמיכה של משרד הרווחה. זוהי תוכנית התערבות טיפולית-חינוכית להורים שיש להם קשיים בתפקוד ההורי ובמיוחד להורים הפוגעים בילדיהם פגיעה פיזית ורגשית. מטרת התוכנית היא לשפר את היכולות ההוריות שלהם כדי להביא לידי הפסקת הפגיעה בילדים. התוכנית מבוססת על סדנה קבוצתית להורים בת כמה מפגשים שבה נעשה שימוש בכלים חינוכיים, רגשיים ואימוניים. בסדנה היו 16 מפגשים, והנחו אותה 4 מנחים.

השתלמויות והכשרה לצוות

לאורך השנה הצוותים המקצועיים ביחידה האינטרנית וביחידה הטיפולית-ייעוצית מקבלים הדרכה קלינית ותאורטית שוטפת, ובכללה סמינר קליני פעם בשבוע לכל הצוות הפסיכו-סוציאלי במרכז וביחידה, סמינר תאורטי פעם בכמה שבועות לכל הצוות הפסיכו-סוציאלי במרכז וביחידה והדרכות קבוצתיות ופרטניות שוטפות.

כמו כן בשנת 2019 נערכו שני ימי למידה: יום השתלמות לכלל הצוות המקצועי במרכז וביחידה בנושא הטיפול המוטיבציוני ויום למידה למדריכים עם ד"ר שלומית כהן בנושא של טיפול במרחב החיים.

בתי מעבר

בתי המעבר הם שירות השמה חוץ ביתי ייחודי לילדים בגיל הרך שנתונים במצבי משבר חמורים, סובלים מטראומות מתמשכות ומורכבות ושהוצאו מביתם בשל מצבים קשים של התעללות, הזנחה ונטישה. בתי המעבר מהווים מסגרות ביניים זמניות לצורך אבחון, טיפול וגיבוש המלצות להמשך. הבתים הם למעשה שלב ביניים לקראת מעבר של הילד לבית או מעבר למסגרת מיטיבה וקבועה. ייחודם של בתי המעבר הוא בהיותם מיועדים לילדים נפגעי טראומה והתעללות בגיל הרך. בתי המעבר בית שרמן והבית של שרי מיועדים לילדים בני 2-7, ובית המעבר רעים מיועד לילדים בני 3-10. בית המעבר פועל בתוך בית מגורים בשכונה בתוך העיר כדי לאפשר לילדים לחיות בתוך קהילה ליד מסגרות חינוך, מרכזי שירותים טיפוליים אחרים, מקומות פנאי ועוד.

בישראל בשנת 2019 פעלו 3 בתי מעבר - בית שרמן ורעים בירושלים והבית של שרי בבאר שבע - את כולם הפעילה עמותת בית לכל ילד, בפיקוח ובמימון של משרד הרווחה. במרץ 2020, על פי החלטת משרד הרווחה, נסגר בית המעבר הבית של שרי בבאר שבע. יש לציין כי עד לפני יותר משנתיים היו בתי המעבר בתפוסה מלאה והיו רשימות המתנה. כיום הבתים בתפוסה חלקית בשל מדיניות משרד הרווחה ועמדתו בעניין הנחיצות של בתי המעבר.

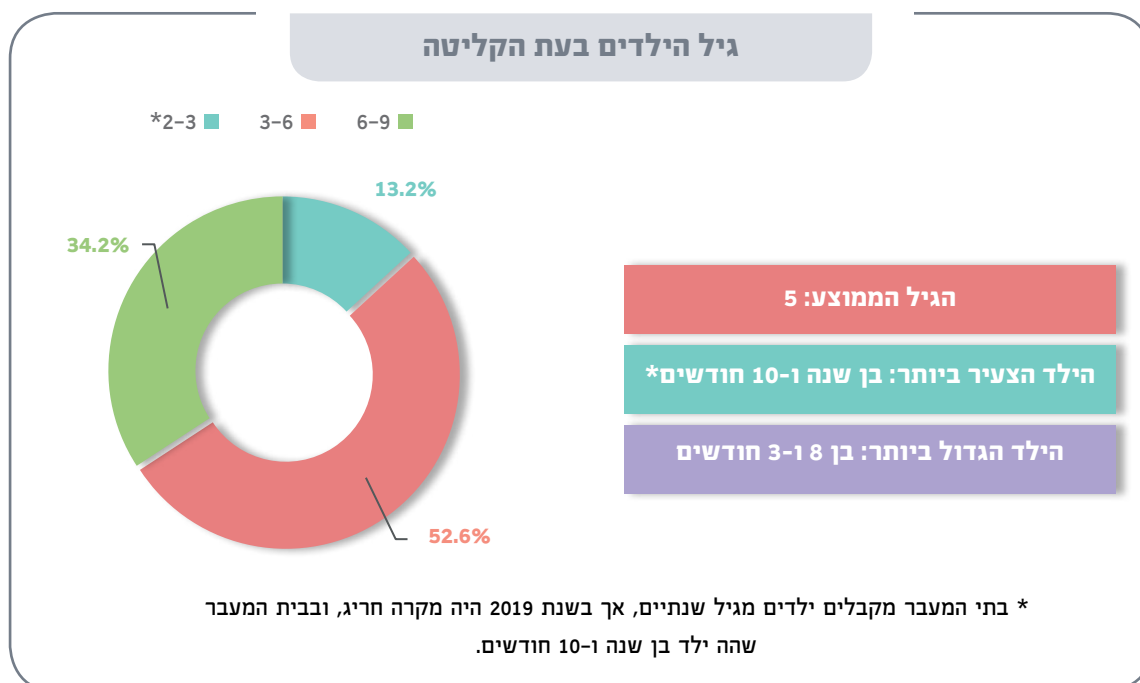
נתונים

בשנת 2019 היו בשלושת בתי המעבר 38 ילדים, 20 מהם עזבו ב-2019 (בשנת 2020 נקלטו ילדים חדשים).

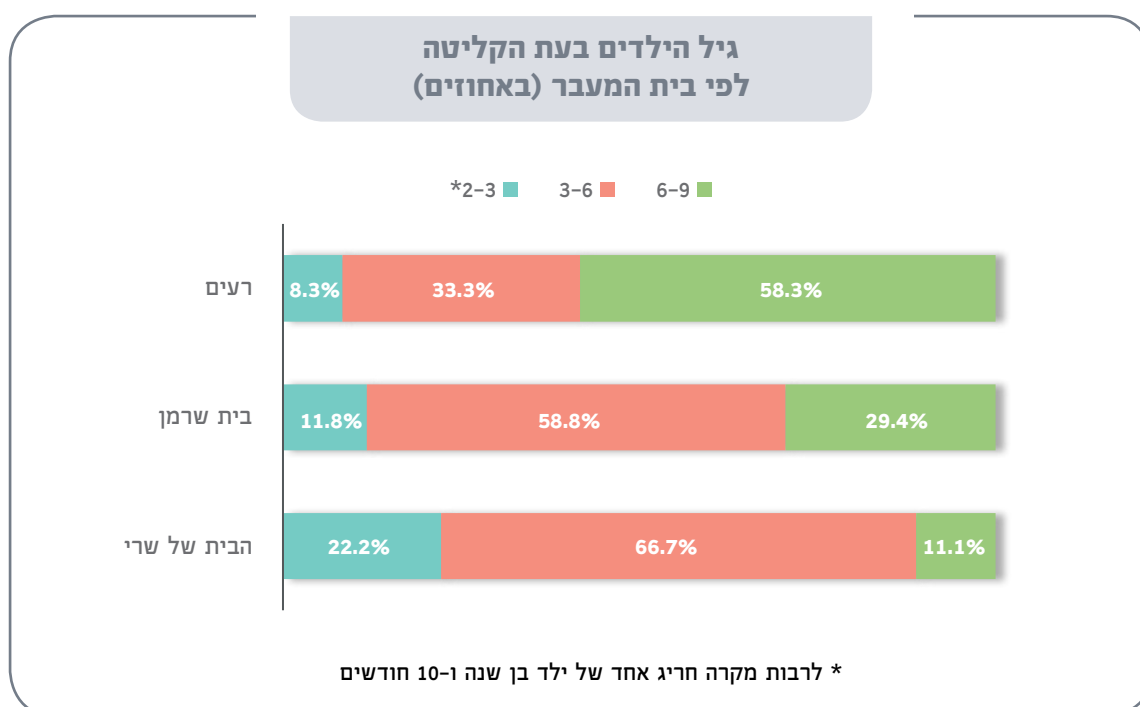
מספר הילדים	בית מעבר
17	בית שרמן
12	רעים
9	הבית של שרי

מאפייני הילדים

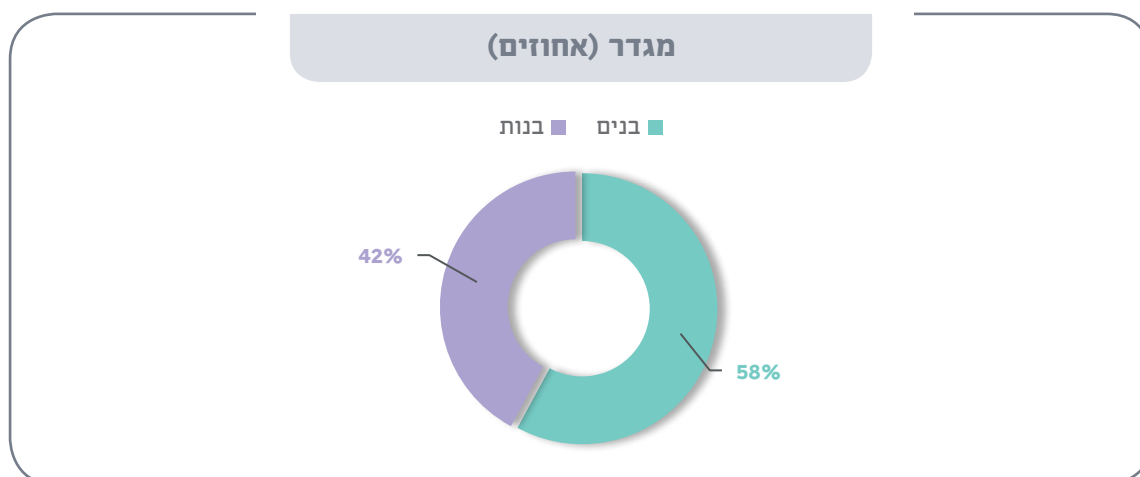
מרבית הילדים היו בני 3-6 כשנכנסו לבתי המעבר, וכשליש היו בני יותר מ-6.

בין הבתים יש הבדל גילים, כפי שמוצג בגרף שלהלן. ברעים היה שיעור גבוה יותר של ילדים בני יותר מ-6, ואילו מרבית הילדים בבית שרמן ובבית של שרי היו בני 3-6.

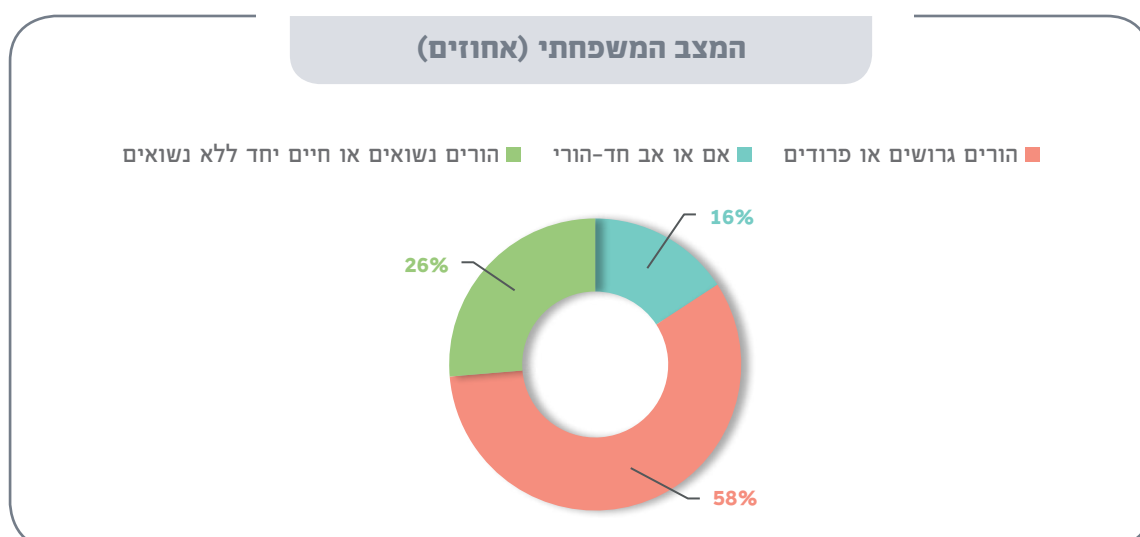
רוב הילדים ששהו בבתי המעבר היו בנים (58% לעומת 42% בנות).

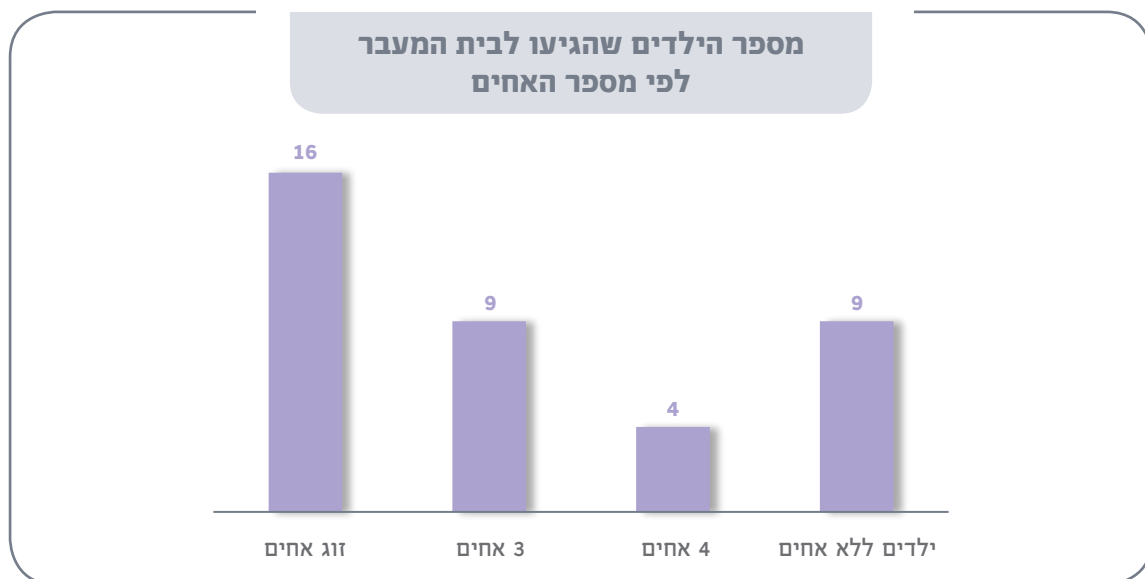
הילדים הופנו לבתי המעבר ממחלקות לשירותים חברתיים בכל רחבי הארץ. מספר זהה כמעט של ילדים הופנה מאזור המרכז וירושלים ומאזור הדרום.

ירושלים ומרכז		צפון		דרום	
1	אור יהודה	2	קריית שמונה	2	אופקים
2	כפר סבא	1	נתניה	2	ערד
2	נס ציונה			2	קריית גת
3	בת ים			1	ירוחם
2	חולון			6	באר שבע
1	ירושלים			5	אשקלון
6	רמלה				
17	סך הכול	3	סך הכול	18	סך הכול

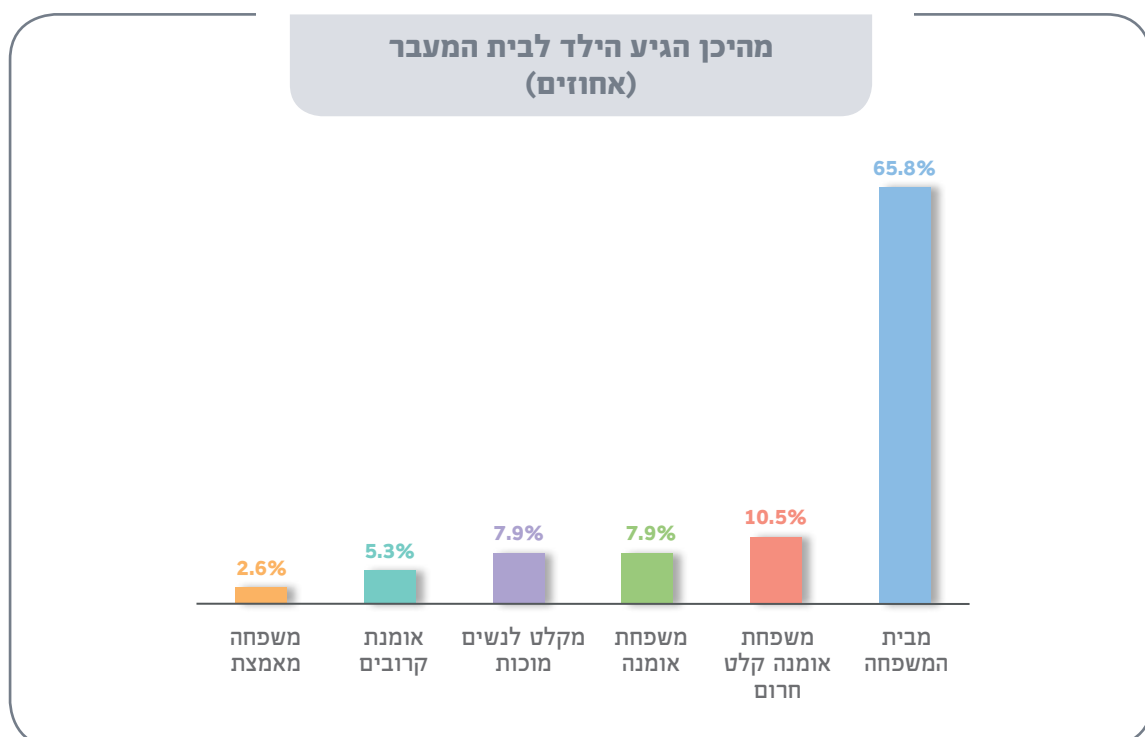
מרבית הילדים (כ-75%) באו ממשפחות חד-הוריות או משפחות שבהן ההורים גרושים. יש לציין כי עצם העובדה שהילדים מגיעים ממשפחות שבהן ההורים גרושים לא מעיד בהכרח שלילד יש קשר עם שני הוריו, וללא מעט מהילדים שהם ילדים להורים גרושים אין קשר עם אחד מהוריהם.

רוב הילדים הגיעו לבתי המעבר עם אחיהם: 29 ילדים הגיעו עם אחים, ורק 9 הגיעו בלי אחים.

הילדים הגיעו לבתי המעבר ממקומות מגוונים, כפי שמוצג בגרף שלהלן. מרביתם הגיעו מבית המשפחה, כשליש הגיעו ממסגרות אחרות, הרוב מאומנה. נתון זה מלמד כי כשליש מהילדים עברו בכמה מקומות לפני שהגיעו לבתי המעבר.

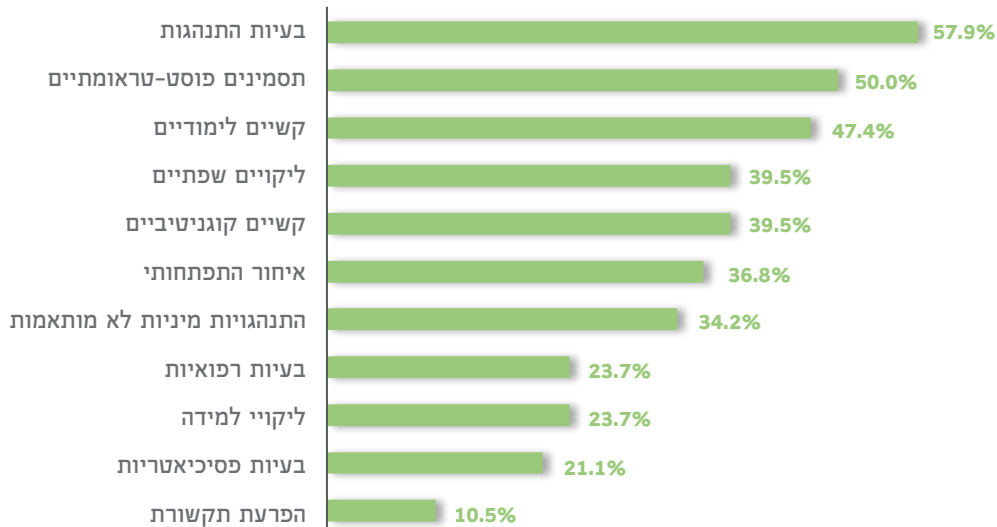
ניתן לראות כי מרבית הילדים הושמו בבתי המעבר בשל הזנחה קשה ומתמשכת והתעללות פיזית במשפחה. יש להדגיש כי אצל כל ילד אובחנו עד 3 סיבות השמה, ולכן הסך הכולל אינו 100%.

סיבות ההשמה של הילד בבית המעבר (אחוזים)

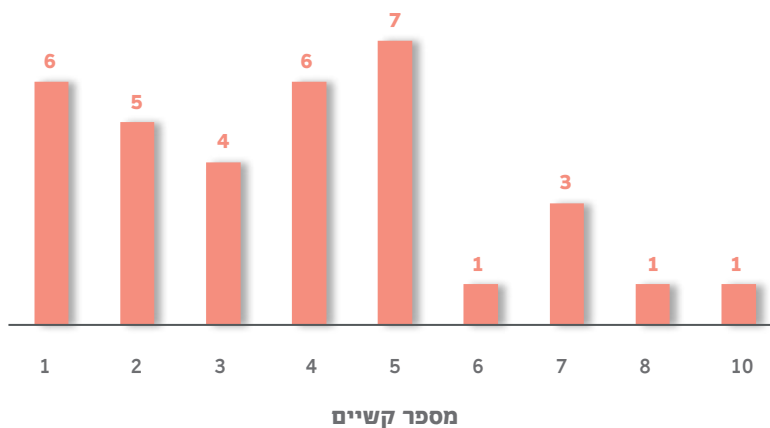
הילדים המגיעים לבתי המעבר מאופיינים בקשיים מרובים, כפי שמתואר בגרף שלהלן. הבעיות השכיחות ביותר הן בעיות התנהגות ותסמינים פוסט-טראומטיים.

הקשיים המאפיינים ילדים בעת כניסתם לבית המעבר (אחוזים)

ניתן לראות כי רוב הילדים סבלו מכמה קשיים כשנכנסו לבית המעבר, עדות לאתגר שמוטל על הצוות המקצועי.

**התפלגות הילדים לפי מספר הקשיים
המאפיינים אותם עם כניסתם לבית המעבר
(מספרים)**

השירותים שהילדים קיבלו בבית המעבר

הילדים בבית המעבר מקבלים מגוון של שירותים וטיפולים פסיכו-סוציאליים. כמעט כל הילדים עברו אבחון פסיכו-דיאגנוסטי או פסיכיאטרי, ורובם עברו טיפולים קליניים פרטניים.

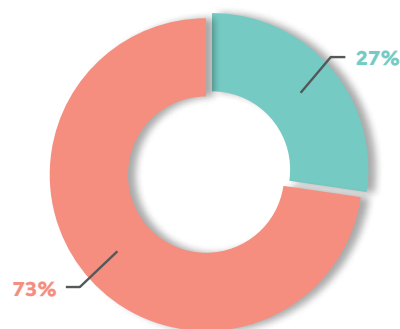
**שירותים וטיפולים שהילדים קיבלו
במהלך השהות בבית מעבר (מספרים)**

בתי המעבר עובדים גם עם הורי הילדים. מרבית הילדים נפגשים עם ההורים שלהם פעם בשבוע במרכז קשר או במרכז אור (בבאר שבע). להלן נתונים על שמירת הקשר של הילדים עם הוריהם. ניתן לראות כי רוב הילדים שמרו על קשר עם הוריהם לאורך השעות במסגרת. נוסף על כך מרבית ההורים שהגיעו לבקר את ילדיהם קיבלו הדרכת הורים, לפני המפגש עם ילדיהם או אחריו.

הקשר בין הילד להוריו בזמן השעות בבית המעבר (אחוזים)

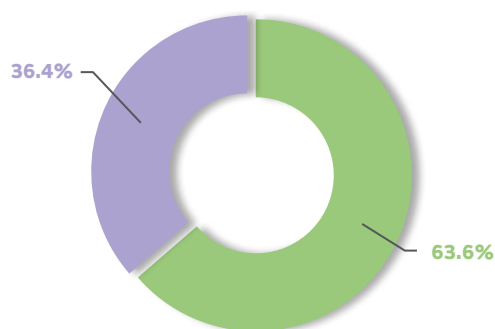
■ אין קשר עם ההורים ■ יש קשר עם אחד ההורים או עם שניהם

הערה: נכון ל-33 ילדים שעליהם דווח המידע בנושא זה

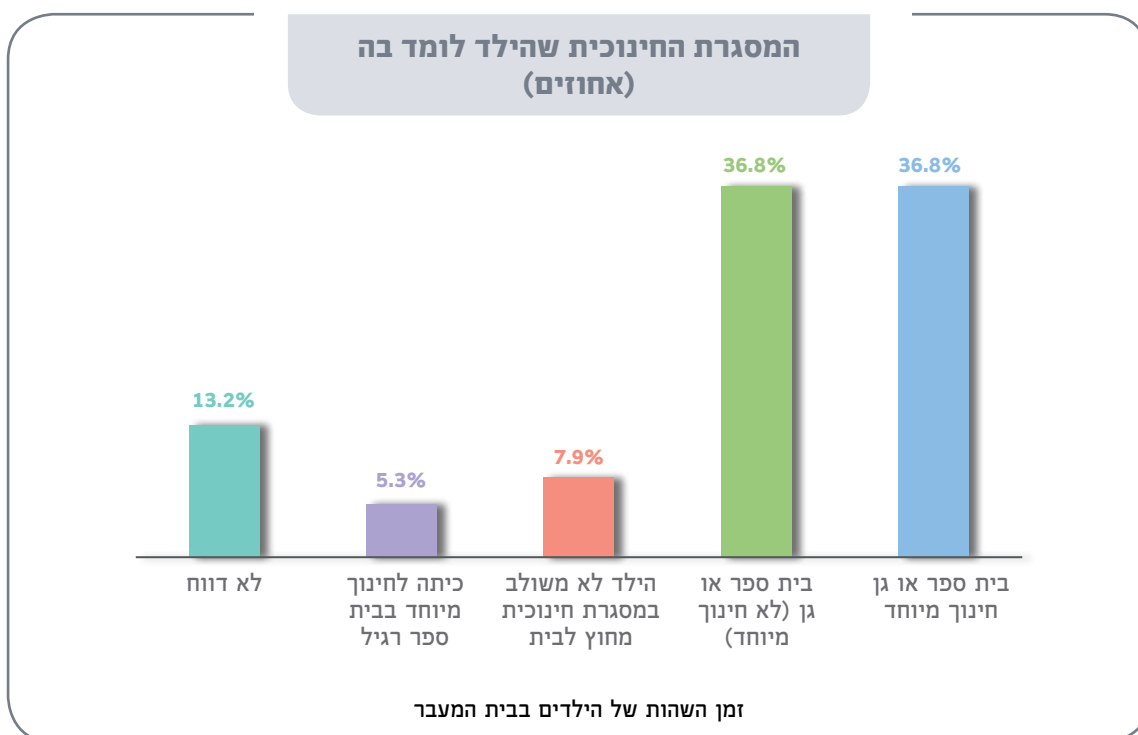
הדרכת הורים (אחוזים)

■ קיבלו הדרכת הורים ■ לא קיבלו הדרכת הורים

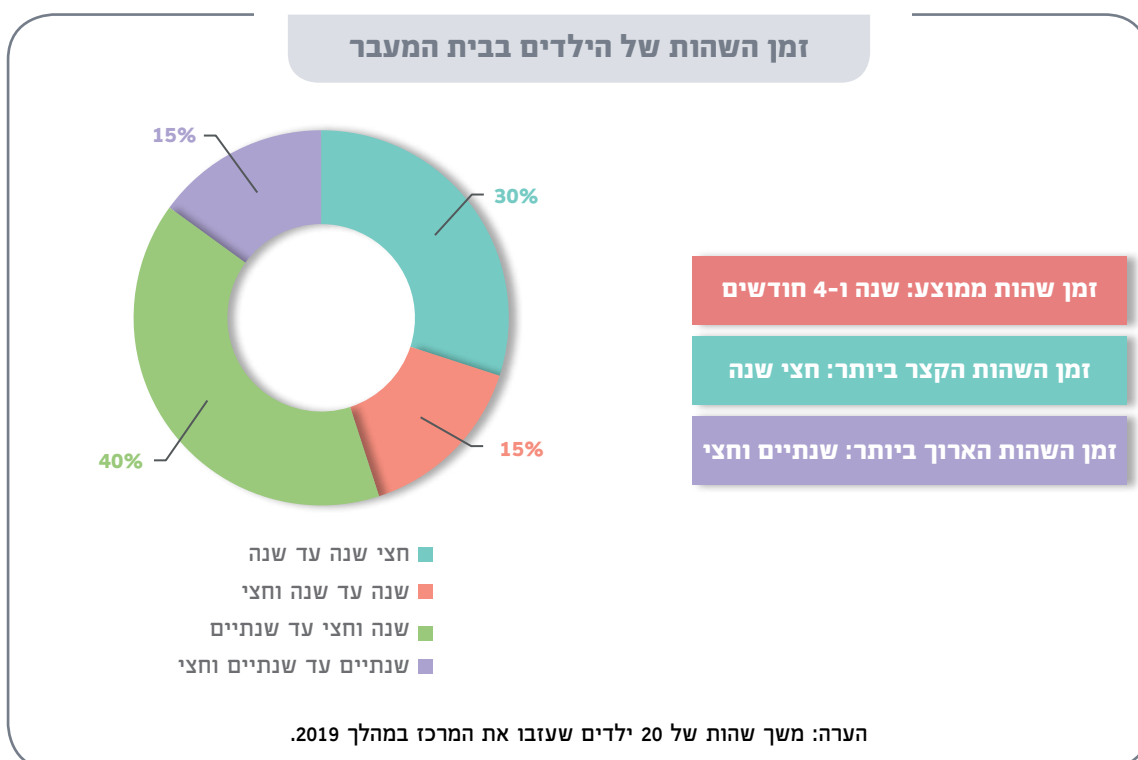
הערה: נכון ל-33 ילדים שעליהם דווח המידע בנושא זה

בזמן שהותם בבתי המעבר הילדים לומדים במסגרות חינוכיות מחוץ לבית, מלבד ילדים בני פחות מ-3 שעל פי רוב אין הם משולבים במסגרות חינוכיות מחוץ לבתי המעבר. הגרף שלהלן מציג את התפלגות הילדים לפי מסגרת החינוך שבה שולבו. ניתן לראות כי כ-40% מהילדים למדו במסגרת של חינוך מיוחד.

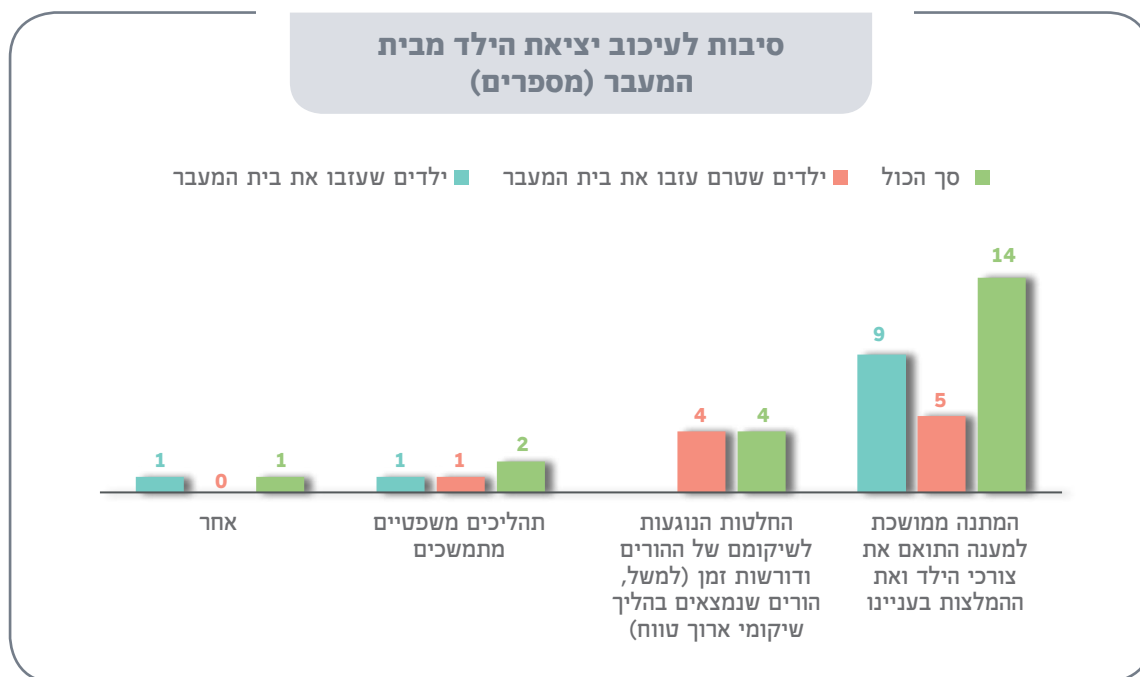

מאפייני משך השהות וסיום השהות

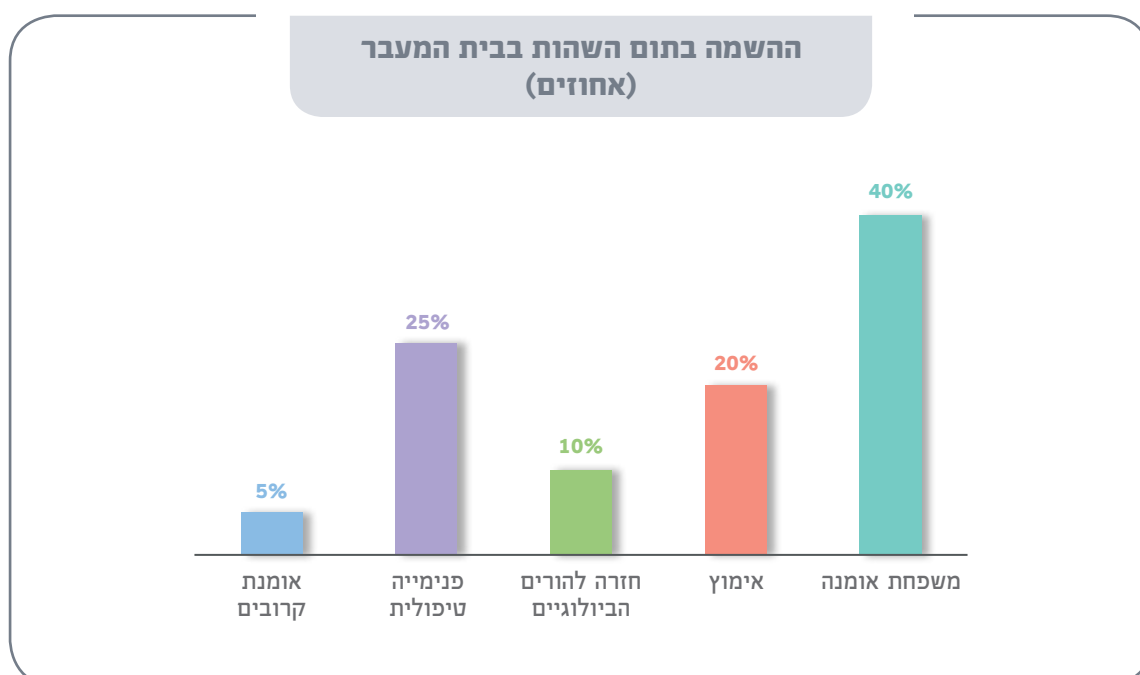
הילדים שהו בבתי המעבר בממוצע שנה ו-4 חודשים. 30% מהם שהו בבתים עד שנה, והיתר יותר משנה.

מתוך 38 ילדים, 21 ילדים שהו בבית המעבר מעבר לזמן שהיו צריכים לשהות בו, 11 מהם עזבו את בית המעבר, 10-11 מהם עדיין שוהים בו. הסיבה העיקרית לעיכוב ביציאת הילד מבית המעבר היא המתנה ממושכת של הילד למענה התואם את צרכיו ואת ההמלצות בעניינו. למשל, ילד שהוחלט שיעבור למשפחת אומנה לא נמצאה לו במשך זמן רב משפחת אומנה מתאימה. ילד כזה ימתין בבית המעבר עד המעבר לסידור קבע אך על פי שהוא סיים את התהליך הטיפולי שהיה צריך לעבור.

כמעט מחצית מהילדים עברו בתום השהות שלהם למשפחת אומנה, וחמישית מהילדים עברו למשפחות מאמצות. מכאן שמרבית הילדים (65%) עברו להשמה של משפחה קבועה. רק 10% מהילדים חזרו להוריהם הביולוגיים.

השתלמויות ופיתוח צוות

כלל הצוותים המקצועיים בבתי המעבר עוברים השתלמויות מקצועיות לאורך השנה. מכון חרוב תומך במערך ההשתלמויות ובימי הלימוד לצוותים המקצועיים במרכזי מיטל תמיכה מקצועית וכספית.

נושאי ההשתלמות	משך ההשתלמות	בית המעבר
טראומה בילדות התמודדות עם התפרצויות זעם טראומה משנית ותשישות החמלה	8 מפגשים	הבית של שרי
עבודה חינוכית-טיפולית טראומה בילדות התמודדות עם התפרצויות זעם עבודה בקבוצה אובדן הורה	8 מפגשים	בית שרמן ורעים

השתלמויות והכשרות לאנשי מקצוע

6

עמותת בית לכל ילד מדריכה ומכשירה בכל שנה אנשי מקצוע העובדים עם ילדים נפגעי התעללות והזנחה ועם בני משפחותיהם. כך העמותה מפיצה את הידע ואת המומחיות שלה בתחום הטיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה. בשנת 2019 הפעילה העמותה שלוש תוכניות הכשרה לאנשי מקצוע: הכשרה בתחום הטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית, הכשרה בתחום הטיפול בילדים עם התנהגות מינית לא מותאמת או פוגעת והכשרה לאנשי מקצוע בתחום ההתמודדות עם התקפי זעם וכעס של ילדים – תוכנית "נתיבים". בשנת 2019 עלה בידנו להציג תמונת מצב כללית בלבד של תוכניות אלו.

תוכנית "נתיבים"

תוכנית "נתיבים" היא תוכנית הכשרה ייחודית לאנשי מקצוע העובדים עם ילדים צעירים. מטרת התוכנית היא להקנות לאנשי המקצוע בתחום החינוך והטיפול ידע וכלים להתמודדות עם מצבי משבר של ילדים, ובכללם התפרצויות והתקפי זעם מילוליים ופיזיים. בסדנה רוכשים אנשי המקצוע כלים לתקשורת בונה עם ילדים כדי למנוע מצבי משבר והתפרצויות זעם (הן של הילדים והן של הצוותים). בכך מבקשת הסדנה לבנות למען הילדים סביבה בטוחה יותר שתקדם צמיחה והתפתחות.

הסדנה מקנה לצוות המקצועי ידע על ההתפתחות הרגשית של ילדים, כעס וויסות רגשי ומקנה לאנשי הצוות כלים מעשיים להתמודדות עם מצבי משבר אלו, ובכללם כלים מילוליים (למשל שיקוף) ולא מילוליים (למשל הקשבה פעילה, מחוות אמפתיות וניהול הסביבה החינוכית או הטיפולית). הכלים שהצוות רוכש מסייעים לו להקנות לילדים שנתונים בסערת רגשות או בהתקף זעם אמצעים מתאימים ובונים יותר כדי להתמודד עם רגשות של תסכול, כישלון, כעס וכאב ועל ידי כך למנוע את התקפי הזעם או את החרפתם. הצוות מלמד את הילד לווסת את עצמו ואת התנהגותו ולהפסיק לפגוע בעצמו ובסביבתו. בסופו של דבר המטרה של התוכנית היא לשפר את היכולת של הצוות המקצועי להגיב ביעילות לילדים במצבי משבר. תגובה כזו חיונית לביסוס סביבה בטוחה שמעודדת צמיחה והתפתחות.

סדנת "נתיבים" מבוססת על שני כלים עיקריים: הוראה והעברת ידע ושימוש בכלים אימוניים לתרגול הכלים הנרכשים בתוכנית. בחלק של ההוראה, המשתתפים רוכשים ידע על התפתחות רגשית וויסות רגשי אצל ילדים; לומדים על מצבי דחק וכעס, תהליכי דחק וזעם בגוף, מעגל הכעס, הכעס כהתמכרות; מכירים דרכים להתמודדות עם משבר, התקפי זעם ואלימות בקרב ילדים; מבינים את המשבר ואת צורכי הילד; ורוכשים כלים להתמודדות עם משבר, ובכללם כלים לתיעול הכעסים של הצוות (למשל מודעות עצמית) וכלים להתמודדות עם הכעס של הילדים (למשל ניהול נכון של הסביבה, הקשבה פעילה, אמפתיה, הימנעות מעימותים, חיזוקים והצבת גבולות, מיקוד בכללים, שיקוף, שיתוף ואחריות). בחלק האימוני בסדנה נעשה שימוש בטכניקות אימון כמו משחקי תפקידים, דיונים בקבוצות קטנות, דמיון מודרך, שימוש בעזרים אור-קוליים ועוד. בסוף הסדנה המשתתפים מקבלים ערכת חומרים שמסייעת להם להמשיך בהטמעת הכלים שרכשו בסדנה.

הסדנאות בשנת 2019

מספר המפגשים	מספר המשתתפים	קהל היעד	הקבוצה
3	30	מדריכים ורכזים	פנימיית בית אפל
3	10	צוות פסיכו-סוציאלי	פנימיית בית אפל
10	15	גננות לבני 3-6	מודיעין*
10	20	מורות בבית ספר יסודי	אשקלון*

* ההשתלמות התחילה ב-2019 והסתיימה ב-2020.

תוכנית דו-שנתית להכשרת מטפלים בטיפול בילדים ונוער נפגעי תקיפה מינית

בנובמבר 2019 נפתחה במרכז מיטל בירושלים תוכנית דו-שנתית להכשרת מטפלים לילדים נפגעי פגיעה מינית. התוכנית מיועדת למטפלים שמבקשים להתמחות בתחום זה ברמה התאורטית והמעשית. במערך ההכשרה לימודים תאורטיים וקליניים, פרקטיקום והדרכה פרטנית. משך ההכשרה הוא כשנתיים. לתוכנית רשומים בשנת תש"ף חמישה מתמחים.

קורס הכשרה למטפלים לילדים שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת

עמותת בית לכל ילד ערכה קורס הכשרה להתערבות ראשונית עם ילדים ובני נוער שהתנהגותם המינית אינה מותאמת או פוגעת. הקורס התקיים בשיתוף פעולה עם מכון מגיד באוניברסיטה העברית בירושלים, ומטרתו היתה להכשיר צוות טיפולי לעבודה ממוקדת בתחום של התנהגויות מיניות לא מותאמות ופוגעות בקרב ילדים ובני נוער. הקורס יועד לאנשי מקצוע בעלי תואר שני טיפולי בפסיכולוגיה, בעבודה סוציאלית קלינית ובקרימינולוגיה קלינית ובעלי תואר שני בטיפול ביצירה ובהבעה. בשנת 2019 לקחו חלק בקורס 19 משתתפים, הוא כלל 112 שעות אקדמאיות והתקיים בין החודשים מאי-ספטמבר 2019.

השותפים שלנו

קרן סובל The Sobell Foundation	משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
קרן פרץ נפתלי	משרד החינוך
קרן לילי ונתן סילבר	משרד הבריאות
צ'ק פוינט	עיריית ירושלים
קרן יוסף וקריסטינה קסירר Joseph and Christina Kasierer Foundation	מכון חרוב
קרן מתן משקיעים בקהילה	קרן שוסטרמן - ישראל The Charles and Lynn Schusterman Family Foundation
קרן ארקין	קרן ירושלים
קרן מתנאל	משפחת שרמן
הקרן לידידות	קרן רוזנפלד
קרן רש"י	בנק לאומי

רח' יד חרוצים 4, ת"ד 53355, ירושלים

טלפון: 02-6333345

פקס: 02-6719650

דוא"ל: office@bily.org.il

www.bily.org.il